

CJG Roosendaal

Exploratief onderzoek en co-creatie met interne en externe doelgroepen

RAPPORTAGE

de JeugdZaak, 30 november 2012

Inhoudsopgave

Conclusies en aanbevelingen	pagina 3
Inleiding	pagina 11
a. Achtergrond	
b. Vraagstelling	
c. Methode	
d. Doorlooptijd	
Terugkoppeling ronde tafel gesprekken met ouders	pagina 14
a. Ontwikkeling en opvoeding kinderen en 'eigen kracht' als ouder	
b. Beeld en beleving CJG	
Terugkoppeling co-creatie met stakeholders	pagina 29
a. Overzicht van de ideeën die zijn voorgelegd aan ouders	
b. Bekendheid en beleving CJG Roosendaal	
c. Beleving en waardering ideeën CJG Roosendaal	
Terugkoppeling kwantitatief onderzoek ouder ouders	pagina 39
a. Achtergrondgegevens van de respondenten	
b. Opvoeden en opgroeien in het algemeen	
c. CJG Roosendaal	
d. Beperkingen van het kwantitatieve onderzoek	
Bijlagen	(losse documenten)
a. Gespreksleidraad ronde tafel gesprekken	
b. Vragenlijst kwantitatief onderzoek	
c. Format voor interviewverslag ouders CJG Roosendaal	
d. Toelichting interviewopdracht CJG Roosendaal	
e. Gespreksverslagen onderzoek onder ouders over ideeën voor het CJG	
f. Overzicht van in de voorfase geïnterviewde managers van partnerorganisaties	
g. Presentatie informatiebijeenkomst 12-06-2012	

1. Conclusies en aanbevelingen

In de periode juni – oktober 2012 heeft de JeugdZaak onderzoek gedaan onder Roosendaalse ouders naar de beleving van het ouderschap in het algemeen en de (mogelijke) rol van het CJG daarin in het bijzonder. Het onderzoek bestond uit drie delen: een kwalitatief vooronderzoek, een kwantitatief onderzoek en een kwalitatief vervolgonderzoek naar ideeën ter verbetering van het CJG zoals bedacht tijdens een co-creatiesessie met CJG-medewerkers en andere betrokkenen.

De resultaten uit de drie onderzoeksonderdelen komen in grote mate overeen. In dit hoofdstuk geven we onze visie op de resultaten in de vorm van enkele overkoepelende conclusies, die we onderbouwen met subconclusies en waarbij we concrete aanbevelingen doen voor CJG Roosendaal. Achtereenvolgens onderbouwen we de volgende hoofdconclusies:

- Ouders met en zonder ‘probleemkinderen’ ervaren een grote ouderverantwoordelijkheid.
- In de beleving beschikt iedere ouder over een bepaalde vorm van ‘eigen kracht’.
- Steun in de opvoeding ervaart men vooral van de partner, familie, vrienden en de ‘civil society’.
- Houding en expertise van professionals zijn uiteindelijk belangrijker dan sekse en etniciteit.
- Meerderheid ouders kent het CJG van naam, maar weet niet wat het is en doet.
- Ouders staan positief ten opzichte van een ‘verlengd ConsultatieBureau’.
- Combinatie van steun en zelfstandigheid is een belangrijk voordeel van het conceptuele CJG.
- Geringe bekendheid van en interesse voor huidig cursusaanbod opvoeden en opgroeien.

Ouders met en zonder ‘probleemkinderen’ ervaren een grote ouderverantwoordelijkheid

Ouders kennen zichzelf als opvoeders een grote invloed toe op de ontwikkeling en het gedrag van hun kinderen. Een deel van de ouders oefent ook invloed uit op het gedrag van andermans kinderen (familie, maar ook kinderen op straat) door de kinderen en/of de ouders aan te spreken op probleemgedrag. Ook vindt de meerderheid van de ouders het geen probleem wanneer hun eigen kinderen door mede-opvoeders (leerkracht, andere ouders) worden aangesproken op hun gedrag.

- ⇒ Er is in Roosendaal sprake van een goede basis voor een werkende ‘civil society’. Het CJG kan aanhaken bij bestaande vrijwillige en georganiseerde initiatieven op dit terrein, om ouders handvatten in handen te geven hun rol als ‘mede-opvoeder’ in de gemeenschap zo goed mogelijk uit te voeren.
- ⇒ Aanbevolen wordt een overzicht te maken van alle vrijwillige en georganiseerde initiatieven die er direct of indirect op gericht zijn de ‘civil society’ te versterken en met al deze initiatieven contact te zoeken om samen te bepalen hoe wederzijdse versterking en verrijking kan plaatsvinden.

In de beleving beschikt iedere ouder over een bepaalde vorm van 'eigen kracht'

Zo voelen ouders zich 'sterk' wanneer hun kind een gelukkige indruk maakt, wanneer zij goed contact hebben met hun kind en wanneer hun kind zich in het openbaar welopgevoed gedraagt. Ouders houden er over het algemeen een positief zelfbeeld op na als het gaat om hun rol als opvoeder: men beschrijft zichzelf als rechtvaardig, consequent en meevoelend.

- ⇒ Ongeacht of dit ook werkelijk zo is, impliceert dit het belang dat communicatie (marketing / PR) met ouders dit positieve zelfbeeld bevestigt en erop voortborduurde. Wanneer in communicatie een beeld wordt geschetst van inconsequente, onrechtvaardige en onverschillige ouders, dan zal de meerderheid zich niet aangesproken voelen en de communicatie compleet negeren.
- ⇒ Aanbevolen wordt om alle communicatie over (diensten van) het CJG (marketing / PR) onder ouders te toetsen op de mate waarin deze het positieve zelfbeeld bevestigt.

Steun in de opvoeding ervaart men vooral van de partner, familie, vrienden en de 'civil society'

Naast de eigen partner is het internet ("dokter Google") de meest geraadpleegde bron van informatie en advies met betrekking tot opvoeden en opgroeien. Verder worden familie, vrienden, burens, andere ouders, collega's, leerkrachten en groepsleiding genoemd. In mindere mate ook de huisarts, het ConsultatieBureau, kinderdagverblijf en peuterspeelzaal (ouders met jonge kinderen), de school en de BSO/NSO (ouders met oudere kinderen). Men zegt gemakkelijk over de opvoeding te praten met bekende anderen.

- ⇒ Gezien het belang van de eigen partner als steun en toeverlaat in de opvoeding en ontwikkeling van de kinderen kan gedacht worden aan het ontwikkelen van aanbod voor het versterken van de band tussen ouders in relatie tot hun kinderen.
- ⇒ Gezien de vanzelfsprekendheid van de huisarts, de leerkracht en de groepsleiding van kinderdagverblijf, peuterspeelzaal, NSO en BSO als bronnen van informatie en advies met betrekking tot opvoeden en opgroeien is het belangrijk dat het CJG goed contact onderhoudt met alle Roosendaalse huisartsen, scholen en (aanbieders van) kinderdagverblijven, peuterspeelzalen en BSO/NSO zodat bij hen het CJG 'top of mind' ligt als dé plaats om ouders naar toe te verwijzen als het gaat om vragen in de opvoeding en ontwikkeling van kinderen.
 - In alle wachtruimtes van professionele opvoeders (en op andere plekken waar ouders veel komen, zoals de apotheek, sportvereniging, kinderdagverblijf, peuterspeelzaal, BSO/NSO etc.) altijd folders van het CJG moeten liggen en posters van het CJG moeten hangen.
 - Voor iedere doelgroep zou het CJG een jaarlijkse bijeenkomst kunnen organiseren waarop deze branche wordt bijgepraat over belangrijke ontwikkelingen in de zorg voor jeugd, de lokale sociale kaart en de rol van het CJG daarin.

- Om te beginnen zou een bijeenkomst voor huisartsen kunnen worden georganiseerd waarbij zij accreditatie krijgen (bijv. via de stafarts van de GGD of een collega-huisarts). Tijdens deze bijeenkomst worden de huisartsen enerzijds geïnformeerd en vindt anderzijds een soort marktonderzoek plaats waarbij het CJG van de huisartsen leert waar hun drijfveren en barrières liggen om al dan niet naar het CJG toe te verwijzen en hoe zij willen worden benaderd.
 - Voor de verschillende beroepsgroepen zou een speciaal telefoonnummer in het leven kunnen worden geroepen, dat zij kunnen bellen wanneer ze een vraag hebben over een cliënt.
- ⇒ Wetende dat ouders zelden een URL intypen in hun online zoekopdrachten, maar vooral via Google zoeken, is het heel belangrijk om ervoor te zorgen dat CJG Roosendaal bovenaan verschijnt in de Google zoekopdrachten over opvoeden en opgroeien. Daarnaast kan de URL van het CJG gecommuniceerd worden naar ouders op posters, flyers en in nieuwsbrieven en op de website van school.
- ⇒ Gezien het belang van vrienden en andere ouders als raadgevers in de opvoeding is het aanbevelenswaardig dat het CJG uitwisseling tussen ouders faciliteert op plekken waar ouders veel zijn, bijvoorbeeld op school. Hoe dit precies vorm krijgt – CJG-spreekuur in de school, ouderavonden, oudercafé etc. – kan het beste worden bepaald door het CJG in overleg met directeuren en andere betrokkenen van scholen voor basisonderwijs en voortgezet onderwijs.
- Oudergroepen zijn een mogelijke vorm voor uitwisseling tussen ouders. Om te beginnen voor ouders met oudere kinderen (12+) faciliteert het CJG oudergroepen, liefst onder professionele begeleiding, waarbij ouders kunnen uitwisselen over de uitdagingen in het opvoeden van pubers. Dit voorziet in de behoefte van ouders met oudere kinderen om met 'lotgenoten' in contact te komen, aangezien dit in deze levensfase minder automatisch gebeurt dan voorheen op het schoolplein en langs het voetbalveld. Landelijke voorbeelden waar het CJG samenwerking mee kan zoeken zijn de Family Factory, een netwerk voor en door ouders (voor jonge kinderen) en 'Mamma weet alles' (voor oudere kinderen).
 - Een andere mogelijke vorm is een informatieavond georganiseerd door het CJG (op school), waarbij ouders na afloop de mogelijkheid krijgen om met elkaar door te praten.
 - Daarnaast valt te denken aan inspiratiewerkshops voor ouders rondom een bepaald thema (levensfase-gerelateerd).
 - Verder zou het CJG een 'opvoedparty-concept' kunnen uitwerken, waarbij ouders een opvoedavond bij hen thuis organiseren met als gast een deskundige van het CJG.

Houding en expertise van professionals zijn uiteindelijk belangrijker dan sekse en etniciteit

De belangrijkste eigenschap die professionals in de zorg voor jeugd volgens ouders zouden moeten hebben is een open en respectvolle, niet veroordelende en niet betuttelende houding. Belangrijk is dat professionals de ouder en het kind echt zien en serieus nemen, niet meteen in hokjes plaatsen, uitgaan van de eigen kracht van de ouder en praktische handvatten bieden waar nodig. De houding en expertise van de professional zijn voor de meeste ouders belangrijker dan het geslacht en de culturele achtergrond.

- ⇒ Wetende dat ouders een positief zelfbeeld (willen) handhaven van zichzelf als opvoeder en wetende dat men bang is dat professionals veroordelen, in hokjes plaatsen en/of betuttelen, is het heel belangrijk dat professionals getraind worden op het handhaven van een open, bevestigende, positieve houding die ouders in hun eigen kracht zet. Ook bij ouders die liefst een professional met dezelfde sekse en/of culturele achtergrond willen zal een dergelijke houding zorgen voor acceptatie van de professional.
- ⇒ Een simpel feedbacksysteem waarbij ouders na afloop van een consult de professional beoordelen op een aantal kerneigenschappen, kan helpen bij het tot stand brengen en handhaven van de gewenste professionele houding. Het verwerken van de feedbackgegevens zou een stage-opdracht kunnen zijn.
- ⇒ Wanneer de professional de ouder niet in eerste instantie aanspreekt als een bekwaam opvoeder, bestaat de kans dat de ouder zich terugtrekt uit het contact. Pas wanneer sprake is van een gevestigd contact kan de professional de ouder wijzen op mogelijke inconsequenties tussen het streefbeeld en de werkelijke situatie.

Meerderheid ouders kent het CJG van naam, maar weet niet wat het is en doet

Hoewel ruim 70% van de ouders in dit onderzoek wel eens gehoord heeft van het CJG, weet minder dan de helft wat het CJG is en wat het doet. Zonder precies te weten wat het CJG is of doet, associëren ouders het CJG veelal met 'problemen' en daardoor 'niet voor mij'. Bovendien is ongeveer 40% van de ouders bang dat hun kind 'een stempel' krijgt wanneer zij met hulpverlenende instanties (zoals het CJG) in aanraking komen en vreest ruim 10% dat hun kind kan worden 'afgepakt'.

- ⇒ Er is veel werk aan de winkel voor het CJG om zichzelf op een positieve manier bekend te maken bij ouders! Om ouders te raken moet CJG inspelen op drijfveren van ouders en barrières wegnemen. Van belang is dat het CJG zichzelf op korte termijn op de kaart zet als een laagdrempelig punt waar ALLE ouders in Roosendaal en omstreken vrijblijvend en desgewenst anoniem informatie en advies kunnen krijgen over de opvoeding en ontwikkeling van hun kinderen.

- ⇒ Blijf in de communicatie weg van het woord ‘problemen’, maar spreek consequent over het beantwoorden van vragen, het geven van informatie en advies en het doen van gezondheidschecks. Houd de communicatie luchtig; blijf weg van zware problematiek zoals kindermishandeling¹.
- ⇒ Zorg ervoor dat aansprekende, eenduidige informatie verspreid wordt via de kanalen die de meeste ouders bereiken. Dat wil zeggen: Google, Marktplaats, online ouderfora, het Consultatiebureau, de school (de website van de school!!!), de BSO/NSO, het kinderdagverblijf, de peuterspeelzaal, sportverenigingen, kerken en moskeeën, de straat (abri’s, bussen etc.).
 - Op scholen (zowel basisonderwijs als voortgezet onderwijs) en andere plekken waar ouders veel komen zou het CJG regelmatig thema-avonden kunnen organiseren en zou het een eigen plek kunnen claimen op de website en in nieuwsbrieven.
 - Zo zou het CJG op de schoolwebsite op een vaste plek een CJG-opvoedtip van de week kunnen plaatsen en zou het CJG op communicatie die van school mee naar huis wordt gestuurd, een standaard plekje kunnen krijgen. Het CJG kan hiervoor informatieblokken ontwikkelen gericht op diverse levensfasen.
- ⇒ Vermeld altijd groot de URL www.cjgroosendaal.nl op ALLE vormen van informatie over het CJG.
- ⇒ Het zal de bekendheid van het CJG bevorderen wanneer het zich dichtbij ouders bevindt. Idealiter heeft het in iedere wijk een bezoekslocatie, maar als dat niet kan, dan bijvoorbeeld een spreekuur in de school. Daarnaast heeft het CJG een centrale bezoekslocatie op ‘neutraal terrein’ voor ouders die liever niet in de vertrouwde omgeving het CJG bezoeken. Tenslotte is het mogelijk dat CJG-professionals op afspraak bij ouders thuis komen.
- ⇒ Een idee dat bij ouders goed scoort en dat het CJG op een positieve manier ‘top of mind’ bij hen zal brengen is dat het CJG bij elke mijlpaal in de ontwikkeling van een kind, de ouders een felicitatie stuurt, waarbij relevante informatie over deze fase in de ontwikkeling is bijgesloten.
- ⇒ Op termijn zou een Facebookpagina van CJG Roosendaal gestart kunnen worden, die idealiter grotendeels onderhouden wordt door ouders zelf en die een positieve insteek heeft. Bijv. elke dag een nieuwe opvoedingstip.
- ⇒ Ontwikkel een loyale groep ‘ambassadeurs’ van het CJG (ouders) die betrokken zijn bij het invulling geven aan het CJG en haar aanbod en die hierover praten met andere ouders. Want mond-tot-mond reclame is de beste vorm van reclame!

¹ Dat betekent uiteraard niet dat professionals niet getraind worden op het herkennen van tekenen van kindermishandeling. Het gaat hier puur om de manier waarop het CJG zichzelf voor ouders neerzet: als een laagdrempelig informatie- en adviescentrum voor iedereen, niet alleen voor mensen met zware problematiek.

- ⇒ Zorg ervoor dat CJG-medewerkers ten eerste weten dat zij CJG-medewerker zijn (bijvoorbeeld: “ik werk bij het CJG-onderdeel Consultatiebureau” in plaats van “ik werk bij het Consultatiebureau”) en ten tweede zich trots voelen op het CJG en dit uitdragen. Want ook hier geldt weer: mond-tot-mond reclame is de beste vorm van reclame!
- ⇒ Om verwarring te voorkomen wordt aanbevolen om naar ouders niet meer te communiceren over alle partners van het CJG, maar alleen over het CJG zelf. Dat wil zeggen: ongeacht de organisatie in de ‘back office’ wordt het CJG richting ouders neergezet als één punt voor alle informatie en advies op het gebied van opgroeien en opvoeden.
 - Het is verstandig om (in ieder geval op korte termijn) wèl de partners GGD en Consultatiebureau als partners van het CJG te noemen in communicatie met ouders, omdat deze een grote en positieve naamsbekendheid hebben opgebouwd die in communicatie kan overslaan op het CJG.
 - Pas als een grote bekendheid en positief imago van het CJG is veilig gesteld, kan de communicatie van GGD en Consultatiebureau gekoppeld aan het CJG worden uitgefaseerd.

Ouders staan positief ten opzichte van een ‘verlengd Consultatiebureau’

Hoewel de meerderheid van de ouders geen professionele steun denkt nodig te hebben, staat men wel overwegend positief ten opzichte van een ‘verlengd Consultatiebureau’, waarbij men ook met oudere kinderen terecht kan voor laagdrempelige informatie en advies over opvoeden en opgroeien. Waar ouders met oudere kinderen nu nogal eens het idee hebben ‘in een gat’ te vallen zou het ‘verlengde Consultatiebureau’ voorzien in hun behoefte aan een plek waar men gespecialiseerd is in kinderen en op alle vragen over opgroeiende kinderen antwoord kan geven.

- ⇒ Positioneer het CJG richting ouders als ‘verlengd Consultatiebureau’. Dat wil zeggen, communiceer helder dat het Consultatiebureau partner is van het CJG en dat voor kinderen van 4+ het CJG dezelfde functie vervult als het Consultatiebureau. Zo kan de positieve beleving van het Consultatiebureau overvloeien op het CJG en wordt het voor ouders in één klap duidelijk wat het CJG te bieden heeft.
- ⇒ Wanneer het kind vier jaar geworden is, dan is er in het ideale geval sprake van ‘warme overdracht’ door het primaire contact bij het Consultatiebureau naar het primaire contact bij het CJG voor oudere kinderen.
- ⇒ Communiceer de gezondheidscheck (meten, wegen, fysieke tests) als primaire insteek van het ‘verlengde Consultatiebureau’ en geef daarbij aan dat er ook professionals beschikbaar zijn voor niet-medische (opvoedings)vragen. De medische insteek maakt het geheel laagdrempelig, terwijl het idee van een multidisciplinair team dat in principe alle vragen over opvoeden en opgroeien kan beantwoorden, voorziet in de behoefte van ouders om het aanbod overzichtelijk en gemakkelijk bereikbaar te maken (“one stop shopping”).

- ⇒ Net als het Consultatiebureau zou ook het CJG alle ouders periodiek (bijvoorbeeld eens per jaar) op kunnen roepen voor een gezondheidscheck. Het staat ouders vrij om al dan niet op deze oproep in te gaan en ook om vaker te gaan.
- ⇒ Omdat jongeren er niet op zitten te wachten zelf naar een Consultatiebureau-achtig iets te gaan, heeft het CJG voor jongeren idealiter een aparte 'jongeren-afdeling' waar jongeren zelf terecht kunnen met hun vragen².

Combinatie van steun en zelfstandigheid is een belangrijk voordeel van het conceptuele CJG

Hoewel de concepttekst zoals gebruikt in het kwalitatieve onderzoek op zichzelf nog geen pakkende 'reclame tekst', spreken de uitgangspunten in deze tekst ouders breed aan. Belangrijkste pluspunten van de concepttekst zijn de combinatie van steun en zelfstandigheid en de belofte dat het CJG als eerste aanspreekpunt veel kan oplossen. Een minderheid van de ouders is negatief over ofwel de toon en stijl van de tekst, ofwel het achterliggende idee (het CJG zelf, dus; daar heeft men geen behoefte aan).

Elementen uit de concepttekst die de meeste ouders aanspreken zijn:

- Het CJG biedt ouders een luisterend oor.
 - Ouders zijn experts op het gebied van hun eigen kinderen.
 - De professionals van het CJG versterken ouders in hun sterke punten en ondersteunen hen met informatie, tips, advies en hulp op de punten waar zij vragen hebben.
 - Het CJG doet geen ingrepen die niet in overleg met de ouders zijn bepaald.
 - Aanspreekpunt bij het CJG is de professional die het meeste weet van de vraag waar een een gezin mee komt, bijvoorbeeld een jeugdarts, een jeugdverpleegkundige of een pedagoog.
 - In overleg met 'hun' professional stellen ouders hun eigen oplossingsplan op en voeren dit zelf uit.
 - De professional van het CJG checkt regelmatig hoe het gaat en helpt waar nodig totdat het gezin het weer helemaal zelf kan.
 - Mocht er sprake zijn van een complexe vraag waarbij specialistische hulp gewenst is, dan kan het CJG in overleg met de ouder een afspraak maken met een gespecialiseerde organisatie.
 - Bij het CJG worden ouders niet betutteld of als probleemgeval gezien, maar als burgers met een eigen verantwoordelijkheid, die waar nodig worden ondersteund in hun eigen kracht.
- ⇒ Deze tekst kan gebruikt worden als basis voor aansprekende, eenduidige communicatie over het CJG.

² Dat het CJG niet vanuit één voorkeur zowel ouders als jongeren en jongvolwassenen kan bedienen weten we uit onderzoek onder jongeren en jongvolwassenen voor onder meer de Gemeente Haarlemmermeer, Gemeente IJsselstein en Stadsdeel Amsterdam-Noord. Het is in Roosendaal bevestigd door ouders met jongeren en jongvolwassenen.

- ⇒ De elementen uit de concepttekst die breed aanspreken zouden consequent terug moeten keren in toekomstige communicatie over het CJG, het ontwikkelen van aanbod vanuit het CJG en het invulling geven aan de werkwijze en 'stijl' van het CJG zijn.

Geringe bekendheid van en interesse voor huidig cursusaanbod opvoeden en opgroeien

Ouders zijn slecht op de hoogte van het Roosendaalse aanbod van cursussen op het gebied van opvoeden en opgroeien. Bovendien is men slechts in een gering aantal cursussen geïnteresseerd. De interesse betreft met name een cursus EHBO voor kinderen. Daarnaast bestaat bij een deel van de ouders interesse voor een cursus 'omgaan met pubers', 'positief opvoeden' en 'thema-avonden'. De interesse voor thema-avonden is uiteraard afhankelijk van het thema; er moeten thema-avonden geboden worden voor ouders met kinderen in verschillende levensfasen.

- ⇒ Ervan uitgaande dat Roosendaal streeft naar een zo groot mogelijk aantal (relevante) gebruikers van het cursusaanbod op het gebied van opvoeden en opgroeien is het beter om een klein, maar aantrekkelijk en bekend aanbod te hebben, dat wordt aangeboden vanuit één helder gepositioneerde organisatie, dan een groot, onbekend, overwegend onaantrekkelijk en deels overlappend aanbod verspreid over een grote hoeveelheid onbekende aanbieders.
- ⇒ Het positioneren van slechts enkele (breed aansprekende) aansprekende cursussen – in ieder geval de cursus EHBO bij kinderen – als aangeboden door het CJG levert ruimte op voor een optimale marketingcampagne, waardoor zowel de bekendheid van het cursusaanbod, als de bekendheid van het CJG zullen toenemen en het gewenste imago van het CJG als relevant en laagdrempelig voor alle ouders zal worden versterkt.
- ⇒ Onderzoek van tevoren onder ouders hoe het uiteindelijke cursus- of workshopaanbod genoemd en gepresenteerd moet worden om ouders maximaal aan te spreken.

2. Inleiding

In Roosendaal is hard gewerkt aan een goed werkend Centrum voor Jeugd en Gezin. Een goed CJG is een basis voor de transitie van de Jeugdzorg. Nu het CJG enige tijd open is rijst de vraag hoe de bekendheid en beleving ervan bij de gebruikers is en hoe nog beter kan worden ingespeeld op hun wensen en behoeften. Ook is behoefte aan een ‘nulmeting’ die in op gezette tijden herhaald kan worden om inzicht te krijgen in de ontwikkeling van het CJG op vooraf gestelde parameters.

Daarom heeft Roosendaal ons, de JeugdZaak – in samenwerking met Kuseema en Stichting Parent – opdracht gegeven om zowel kwalitatief als kwantitatief onderzoek toe doen onder ouders en om in co-creatie met CJG-medewerkers, managers van partnerorganisaties en andere belanghebbenden de onderzoeksresultaten door te vertalen naar concrete verbeteracties voor het CJG.

a. Achtergrond

De missie van CJG Roosendaal is als volgt geformuleerd:

‘Het CJG dient voor alle betrokkenen rondom een kind of gezin, zowel professioneel (bijvoorbeeld school) als vrijwillig (bijvoorbeeld een sportvereniging) en de ouders zelf, een laagdrempelig netwerk te zijn. Laagdrempelig betekent in dit geval dat het CJG herkenbaar, bereikbaar en uitnodigend is richting ouders en betrokkenen. De dienstverlening sluit nauw aan bij de belevingswereld van de doelgroep en heeft een resultaatgericht karakter. Waar nodig wordt op locatie accuraat advies en – eveneens waar nodig – hulp geboden aan opvoeders.’

(uit: Netwerken naar de toekomst. Bedrijfsplan CJG Roosendaal 2012-2016, pag. 6)

Dit onderdeel van de missie geeft aan dat CJG Roosendaal belang hecht aan het herkenbaar en bereikbaar zijn voor kinderen, jeugdigen en gezinnen. Om te bekijken of zij inderdaad optimaal bereikt wordt en of het aanbod aansluit bij hun behoeften is het van belang de doelgroepen zelf te raadplegen.

In de missie van CJG Roosendaal wordt ook het eigen kracht versterkend werken benadrukt:

‘Binnen het primaire opvoedmilieu zoeken we naar de aanwezige of te ontwikkelen eigen krachten die oplossingen bieden voor gezamenlijk geconstateerde knelpunten. De mogelijkheden van jeugdigen, opvoeders en de omgeving staan centraal. De begeleiding richt zich op versterking van deze mogelijkheden (en daarmee de zelfredzaamheid) en het opheffen van belemmeringen.’ (uit: Netwerken naar de toekomst. Bedrijfsplan CJG Roosendaal 2012-2016, pag. 5)

Om ervoor te zorgen dat er “eigen kracht versterkend” gewerkt wordt is het van belang om eerst inzicht te krijgen in de manier waarop ouders hun eigen kracht als opvoeder ervaren en dit vervolgens te vertalen naar de professionals en hun werkzaamheden. Inzicht krijgen in de beleving van ‘eigen kracht’ door ouders is dan ook een belangrijke onderzoeksdoelstelling.

b. Vraagstelling

In dit project stonden de volgende vragen centraal:

- Wat zijn de belevingen en behoeften van ouders met betrekking tot de dienstverlening vanuit het CJG?
- Wat zijn de belevingen en behoeften van ouders als het gaat om eigen kracht versterkend werken?
- Hoe beleven ouders hun sociale netwerk? Hoe zetten ze dit in?
- Wat zijn concrete handvatten, ideeën en inspiratie voor de verdere ontwikkeling van het CJG?

In dit project stond de doelgroep *ouders* centraal. Om inzicht te krijgen in en aansluiting te vinden bij de doelgroep kinderen en de doelgroep jongeren brengen wij graag een apart voorstel uit.

c. Methode

Het project bestond uit vier delen: 1) desk research en intern onderzoek, 2) kwalitatief onderzoek onder ouders, 3) kwantitatief onderzoek onder ouders en 4) co-creatie met CJG-medewerkers en andere betrokkenen. Hieronder bespreken we elk van deze delen.

1) Desk research en intern onderzoek

In deze fase zijn de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- bestuderen relevante stukken (businessplan CJG, website CJG en andere organisaties);
- gesprekken met de coördinator van het CJG;
- gesprekken met regiomanagers van partnerorganisaties.

2) Kwalitatief onderzoek onder ouders

- 2 groepsgesprekken met:
 - Ouders van kinderen van 0-12
 - Ouders van jeugdigen van 12-23
- De groepsgesprekken vonden plaats op 6 juni 2012 in bijzijn van geïnteresseerde medewerkers van het CJG en andere geïnteresseerden.

3) Kwantitatief onderzoek onder ouders

- Op basis van de inzichten uit het kwalitatieve onderzoek is een kwantitatieve online Oudermonitor opgesteld, die bestond uit drie delen:
 - achtergrondgegevens respondent;
 - opvoeden en opgroeien algemeen;
 - CJG Roosendaal.

4) Co-creatie met interne doelgroepen van het CJG

- Co-creatiesessie met CJG-medewerkers en andere betrokkenen op 12 juni 2012
 - Tijdens deze sessie zijn de resultaten van de groepsgesprekken met de ouders besproken en zijn de inzichten door de aanwezigen vertaald concrete ideeën om het CJG voor ouders te verbeteren.
 - Ook is een interviewinstructie gegeven, waarna de aanwezigen zelf het veld in zijn gegaan om kwalitatief onderzoek uit te voeren onder ouders, met als doelstelling inzicht te krijgen in de beleving en waardering van de tijdens de sessie ontwikkelde ideeën.

d. Doorlooptijd

Het totale project kende de volgende doorlooptijd:

Werkzaamheden	Wanneer
0. Voorbereidende activiteiten: - afstemming met CJG coördinator en gemeente Roosendaal over aard en doelstelling van het project - maken plan van aanpak	januari – mei 2012
1. Desk research en intern onderzoek - lezen relevante documenten - organiseren en uitvoeren gesprekken met regiomanagers	februari – mei 2012
2. Kwalitatief onderzoek onder ouders - respondentenwerving kwalitatief onderzoek - organiseren onderzoekslocatie kwalitatief onderzoek - maken gespreksleidraad - modereren twee groepssessies op 06 juni 2012 - schrijven terugkoppeling	mei – juni 2012
3. Kwantitatief onderzoek onder ouders - ontwikkelen oudermonitor	juni
4. Co-creatie met interne doelgroepen - voorbereiden sessie - sessie op 12 juni 2012 - uitwerken ideeën en gespreksleidraad voor kwalitatief onderzoek - uitvoeren kwalitatieve gesprekken met ouders door CJG-medewerkers - analyseren gesprekken en schrijven terugkoppeling	juni – oktober 2012
5. Integrale terugkoppeling - schrijven overkoepelende rapportage - eindpresentatie op 13 november 2012	oktober – november 2012

3. Terugkoppeling ronde tafelgesprekken met ouders

Op 05-06-2012 hebben Stefanie Jansen, Puck Winnubst en Annemiek van Woudenberg van de JeugdZaak in opdracht van de gemeente Roosendaal twee kwalitatieve gesprekken gevoerd met ouders van 0 t/m 23 jarigen in het kader van de ontwikkeling van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) Roosendaal vanuit 'eigen kracht' van de ouders. Deze gesprekken zijn gedeeltelijk opgenomen op video en bijgewoond door beleidsadviseurs en professionals die direct of indirect verbonden zijn aan het CJG.

De eerste groep vond plaats van 17:00 tot 19:00 uur en bestond uit N = 4 moeders en N = 1 vader met kinderen in de leeftijd 0-12. De tweede groep vond plaats van 19:30 tot 21:30 uur en bestond uit N = 18 moeders met kinderen in de leeftijd 12-23. In beide groepen was sprake van een spreiding op SES en etniciteit. Een deel van de ouders in beide groepen heeft één of meer kinderen waar 'iets mee aan de hand is', zoals autisme, PDD-NOS, ADD, ADHD, zwakbegaafdheid, dyslexie, groeiachterstand, drugsgebruik en criminaliteit.

In dit hoofdstuk geven wij een terugkoppeling van onze conclusies op basis van dit gedeelte van het onderzoek. We gaan eerst in op de beleving van ouders als het gaat om de ontwikkeling en opvoeding van kinderen in het algemeen en de 'eigen kracht' als opvoeder. Vervolgens bespreken we de bekendheid en beleving van het CJG.

a. Ontwikkeling en opvoeding kinderen en 'eigen kracht' als ouder

In deze paragraaf gaan wij in op beleving van ouders met betrekking tot de ontwikkeling en opvoeding van kinderen in het algemeen en de eigen kracht als opvoeder. De volgende conclusies diepen wij in deze paragraaf uit:

- Oudertype en leeftijd kind zijn meer van invloed op de opvoedvisie van ouders dan etniciteit.
- Ouders zijn op zoek naar bevestiging bij medemensen en bij experts: "ik doe het goed".
- Ouders met en zonder 'probleemkinderen' ervaren een grote ouderverantwoordelijkheid.
- Steun in de opvoeding ervaart men van partner, familie, vrienden en uit de 'civil society'.
- Vooral ouders met oudere kinderen ervaren een gebrek aan contact met 'lotgenoten'.
- Het soort vragen waar ouders mee zitten is leeftijdsafhankelijk (en niet etniciteitsafhankelijk).
- Bij vragen over opvoeden en opgroeien wenden veel ouders zich eerst tot "Dr. Google".
- Ouders met jonge kinderen ervaren het ConsultatieBureau als vanzelfsprekend en deskundig.
- Ouders met oudere kinderen missen (zoiets als) het ConsultatieBureau.
- In de beleving van ouders beschikt iedere ouder over een bepaalde 'eigen kracht'.
- 'Eigen kracht' kan ook verantwoordelijkheid richting andere ouders betekenen.

Oudertype en leeftijd kind zijn meer van invloed op de opvoedvisie van ouders dan etniciteit

Ongeacht **etniciteit** vinden de ouders in dit onderzoek het belangrijk dat hun kinderen opgroeien tot verantwoordelijke burgers die goed functioneren in de maatschappij. Zaken als school, sociaal-emotionele ontwikkeling, vriendschappen, respect en zelfvertrouwen vindt men hierbij van belang.

Naast het verschil in gezinsgrootte (Marokkaanse moeders in dit onderzoek hebben meer kinderen dan autochtone ouders) is het grootste verschil tussen autochtone ouders versus Marokkaanse moeders gelegen in het belang dat wordt gehecht aan religie: Marokkaanse moeders hechten hier een groot belang aan terwijl autochtone ouders dit minder belangrijk vinden.

Het lijkt de ouders in dit onderzoek te verbazen en te plezieren dat zij zo overeen komen in wat ze belangrijk vinden in de opvoeding, ongeacht de afkomst. Men vindt in de zorg voor kinderen en de vragen en problemen die dit oplevert een overeenkomst die verbindend werkt.

Meer dan etniciteit heeft **oudertype** invloed op de manier waarop ouders in de opvoeding staan. In beide culturele groepen beschrijven ouders zichzelf ofwel als overwegend strikt, ofwel als overwegend aardig / meegaand. Ouders die zichzelf beschrijven als strikt hechten relatief meer waarde aan zaken als consequent zijn en gehoorzaamheid, terwijl ouders die zichzelf beschrijven als aardig meer waarde hechten aan zaken als gezelligheid en harmonie. Ook lijkt het erop dat 'strikte' ouders meer invloed toekennen aan zichzelf als ouder en er zekerder van zijn dat zij goede keuzes maken als ouder, dan 'aardige' ouders.

Veelal geeft men aan dat de partner een andere opvoedstijl heeft. Dit ervaart men over het algemeen als complementair; in een enkel geval wordt het ervaren als problematisch.

- 💬 *"Ik ben vooral een aardige moeder. Ik kan niet goed tegen ruzie, ik vind het belangrijk dat het gezellig is thuis. Mijn man is veel strenger dan ik."*
- 💬 *"Ik heb een aantal heel duidelijke regels en daar wijk ook niet van af. Voor de kinderen is dat heel duidelijk. Maar ze weten wel dat ze bij hun vader meer gedaan kunnen krijgen..."*
- 💬 *"Ik ben streng, maar rechtvaardig, al vindt mijn dochter dat niet altijd zo. 'Mama, ik vind je niet lief,' zegt ze vaak, maar daar zit ik niet mee."*
- 💬 *"Wij zaten zo verschillend in de opvoeding dat we hulp hebben gezocht bij MEE om meer op één lijn te komen. Het was voor onze dochter [die PDD-NOS heeft] te verwarrend en voor ons ook helemaal niet prettig meer om steeds zo te botsen. Het heeft heel goed geholpen; we zitten nu veel meer op één lijn."*
- 💬 *"Ik ben niet consequent, soms heb ik medelijden. 'Gisteren zei je ja, waarom zeg je dan nu nee,' zeggen mijn kinderen dan."*

Daarnaast is **leeftijd** van het kind van invloed op wat ouders belangrijk vinden in de opvoeding. Zo nemen zaken als schoolprestaties, om kunnen gaan met geld en zich respectvol gedragen toe in belang naarmate het kind ouder wordt. Ook het thema 'loslaten' speelt meer bij oudere kinderen dan bij kleintjes.

Ouders zijn op zoek naar bevestiging bij medemensen en bij experts: "Ik doe het goed!"

Alle ouders in dit onderzoek ervaren 'goed gedrag' van hun kind(eren) als bevestiging van goed ouderschap. Als zij zien dat hun kind zich aangepast gedraagt in de samenleving (op school, op straat, bij anderen thuis), dan voelen zij zich trots als ouder, ongeacht het mogelijk soms slechte gedrag van het kind thuis.

💬 *"Laatst zag ik hem een oude mevrouw helpen met oversteken. Toen dacht ik: 'Ik heb het toch goed gedaan.'"*

💬 *"Als je die grote mond hoort die hij thuis wel geeft, dan vraag je je toch af wat je fout doet. Maar van anderen krijg ik niets dan complimenten over zijn gedrag, dus kennelijk doe ik toch ook wel wat goed."*

Voor ouders met jonge kinderen (baby, peuter) geldt ook het ConsultatieBureau als een belangrijke bron van bevestiging. In de beleving zitten daar experts die weten wanneer een kind zich goed ontwikkelt. Zegt men daar dat het goed gaat, dan geeft dat de ouder een gerustgesteld en trots gevoel. (Verderop meer over het ConsultatieBureau).

Ouders met en zonder 'probleemkinderen' ervaren een grote ouderverantwoordelijkheid

Alle ouders in dit onderzoek ervaren verantwoordelijkheid voor het gedrag van hun kind(eren). Men is het erover eens dat de verantwoordelijkheid voor de opvoeding ligt bij de ouders. Wel meent men te zien dat sommige andere ouders hier anders over denken. Dit maakt men op uit bijvoorbeeld laat buiten spelende kleine kinderen zonder toezicht of pubers die 'alles' mogen.

💬 *"Veel kinderen worden niet meer opgevoed. Die ouders nemen geen verantwoordelijkheid."*

💬 *"Sommige ouders vinden alles goed. Dan krijg je kinderen die denken dat alles mag. Zelf ben ik liever streng, ik heb geen moeite daarmee en krijg ook complimenten van school omdat mijn kinderen zo goed zijn opgevoed."*

💬 *"Je moet er zijn voor je kinderen. Dat is het allerbelangrijkste."*

Ook ouders met kinderen met een beperking vinden dat uiteindelijk de verantwoordelijkheid voor de opvoeding bij henzelf ligt. Wel vinden zij het logisch en goed dat zij professionele hulp krijgen bij de omgang met hun kind. Dit ervaren zij niet als een overname van de ouderverantwoordelijkheid, maar als

ondersteuning hierbij. Goede ondersteuning vindt men een goede doorverwijzing en praktische handvatten om het kind zo zelfstandig mogelijk te maken.

- 💬 *“Je weet het beste als moeder – misschien meer nog dan als vader – wat goed is voor je kind, alleen je weet niet altijd waar je naar toe moet.”*
- 💬 *“We zitten eigenlijk in een land met ontzettend veel hulpverlening, maar je kan meer als dat je zelf denkt en het geeft ook een beter gevoel als je het zelf kunt.”*
- 💬 *“Ze hebben mijn zoon gestimuleerd om zelfstandig met het openbaar vervoer naar school te gaan. Het is geweldig om te zien hoe trots hij op zichzelf is.”*

Steun in de opvoeding ervaart men van partner, familie, vrienden en uit de ‘civil society’

Alle ouders in dit onderzoek zijn getrouwd en geven aan dat de eigen partner degene is met wie ze het meeste over de opvoeding praten en van wie ze het meeste steun ervaren. Daarnaast ervaart men steun van familieleden (moeder, zussen), vrienden, andere ouders van school en collega's.

- 💬 *“Mijn zus is heel positief ingesteld, misschien omdat haar kinderen nog geen pubers zijn. Als ik het even niet zie zitten dan bel ik haar op en vraagt ze: ‘Wat was er allemaal positief vandaag?’ Als je zo gaat kijken, dan blijft er eigenlijk altijd maar heel weinig negatiefs over.”*
- 💬 *“Ik bespreek altijd heel veel met mijn moeder, maar ik probeer dat wat te minderen, want zij heeft nogal de neiging zich overal mee te bemoeien.”*
- 💬 *“Eens in de week organiseer ik een bijeenkomst voor allochtone vrouwen. We praten dan over van alles, ook over de kinderen.”*
- 💬 *“De burens, daar heb ik ook veel contact mee omdat onze kinderen samen veel spelen.”*
- 💬 *“Mijn kinderen zijn heel vaak bij mijn zus, dus die voedt hen ook deels op. Mijn zus en ik doen wel alles ongeveer hetzelfde.”*
- 💬 *“Als mijn man of mijn broer hetzelfde zegt tegen de kinderen als ik, dan voel ik me gesteund. Zij gebruiken net andere woorden dan ik en vaak snappen ze het dan beter.”*
- 💬 *“Mijn schoonouders helpen mee met het stimuleren van de taalontwikkeling. Dat ervaar ik ook wel als steunend, want dat vind ik heel belangrijk.”*
- 💬 *“Ik bespreek veel dingen met mijn man, maar als moeder heb je toch andere zorgen dan als vader. Dat komt omdat de moeder het kind in zich draagt en de borst geeft; de moeder heeft een hechtere band met het kind.”*

- 💬 *“Veel ouders willen alleen over hun kinderen praten als het goed met ze gaat. Problemen krijg je niet te horen. Daarom praat ik vooral met mijn man.”*

Vooral ouders met oudere kinderen ervaren een gebrek aan contact met “lotgenoten”

Ouders met kinderen op het voortgezet onderwijs geven aan dat zij de gesprekjes met andere ouders op het schoolplein missen. Ook ouders van vriendjes spreekt men niet meer, omdat men de kinderen niet meer bij vrienden ophaalt.

Eén van de redenen dat men deelneemt aan het rondetafelgesprek is dan ook dat men verwachtte te kunnen uitwisselen met andere ouders met pubers. Tijdens het gesprek geven de ouders aan het te ervaren als een opluchting dat andere ouders met dezelfde problemen kampen. Dit geeft hen het idee dat ze het misschien toch niet zo slecht doen, dat de problemen van tijdelijke aard zijn. Er ligt hier duidelijk een behoefte die nog niet structureel wordt ingevuld.

- 💬 *“Ik heb één keer eerder zoiets als dit meegemaakt. Dat was een eenmalige sessie via HALT, die mijn had doorverwezen naar MEE. We gingen in gesprek met andere ouders onder leiding van een professionele hulpverlener. Ik heb dat als heel prettig ervaren.”*
- 💬 *“Ik zou wel verder willen praten met deze groep.”*
- 💬 *“Ik ben gekomen omdat ik hoopte andere ouders te ontmoeten met dezelfde problemen als ik. Je staat er als ouder met puberkinderen toch een beetje alleen voor. Op de basisschool spreek je veel vaker andere ouders.”*
- 💬 *“Ik vind het een opluchting om te horen dat jouw zoon ook tot diep in de nacht TV kijkt en zit te gamen, dat hij jou een grote mond geeft, ’s nachts niet op tijd thuis is en stiekem rookt. Dan denk ik, misschien doe ik het toch niet zo verkeerd, misschien hoort dit er wel gewoon bij en gaat het vanzelf over.”*

Zowel ouders met jongere kinderen als ouders met oudere kinderen blijken het bovendien heel prettig te vinden om met ouders van een andere cultuur te praten. Niet alleen omdat ze tegen precies dezelfde problemen aanlopen en het fijn vinden om dat met elkaar te delen, maar ook omdat hun kinderen veel meer geïntegreerd zijn dan zichzelf (met name de zonen) en ze het fijn vinden om te praten met de ouders van vrienden van hun kinderen.

- 💬 *“Ik weet dat mijn zoon veel rondhangt in een gemengde groep. Misschien zit jouw zoon daar ook wel bij! Dan vind ik het nog leuker om met jou te praten.”*

Het soort vragen waar ouders mee zitten is leeftijdsafhankelijk (en niet etniciteitsafhankelijk)

Autochtone en allochtone ouders zitten met vergelijkbare vragen over opvoeden en opgroeien. Het soort vragen is echter bij jonge kinderen anders dan bij oudere kinderen. Primair thema bij jonge kinderen is fysieke gezondheid. Naarmate kinderen ouder worden komen er meer opvoedingsvragen bij, van omgaan met peuterpuberteit tot omgaan met 'echte puberteit'.

- ☞ *"Nu ze ouder wordt merk ik dat andere kinderen van haar leeftijd meer mogen. Misschien ben ik wel te beschermend..."*

Ouders van pubers geven aan dat zij het ouderschap gemakkelijker vonden toen de kinderen nog klein waren. De vraagstukken waar zij mee zitten – geld, werk, stage, school, drank, drugs, roken criminaliteit, geweld, seksualiteit, discriminatie, vrienden, op kamers – ervaren zij als zwaar en serieus omdat het gaat over de maatschappelijke kansen en zelfstandigheid van hun kind en tegelijkertijd het loslaten als ouder.

In dit onderzoek zijn het overigens vooral moeders met zoons die zich zorgen maken. De overwegend allochtone moeders met dochters geven aan dat meisjes niet uitgaan, geen drank of drugs gebruiken en het goed doen op school. Dit ligt bij autochtone ouders waarschijnlijk anders, maar in dit onderzoek was slechts één autochtone moeder met een dochter en die heeft PDD-NOS, wat eigen problemen met zich meebrengt.

- ☞ *"Ik zeg: kleine kindjes, kleine zorgen – grote kinderen, grote zorgen."*
- ☞ *"Ik vind het heel moeilijk om los te laten. Mijn oudste gaat binnenkort het huis uit, dat vind ik doodeng, maar ik ben tegelijkertijd ook wel trots want hij zegt: 'Mam, ik moet het toch leren.' En daar heeft hij ook gelijk in."*
- ☞ *"Het is belangrijk dat ze goede vrienden hebben, maar daar heb je geen invloed meer op."*
- ☞ *"De school wil hem niet opleiden tot kok. Ze zeggen dat hij er niet geschikt voor is. Maar het is het enige wat hij echt wil... Het is lastig om te bedenken wat hij dan moet gaan doen."*
- ☞ *"Dat rondhangen, dat vind ik niet fijn. Ik rij vaak even langs de Aldi om te kijken of hij daar staat. Er is ook niks anders voor hen. Vroeger had je buurthuizen maar die gaan dicht."*
- ☞ *"Het uitgaan, daar maak ik me zorgen over. Ze drinken toch een hoop en er is ook veel geweld in het uitgaansleven. Mijn zoons hebben allebei wel eens een klap gehad."*
- ☞ *"Ik maak me er juist zorgen over dat mijn dochter níet uitgaat. Het zou normaal zijn voor een meisje van haar leeftijd om uit te gaan, maar ze zit het liefst in haar eentje thuis."*

- 💬 *“Mijn dochter is ook heel erg verlegen. Die zegt helemaal niets in het openbaar. Ik weet niet hoe ik haar moet helpen. Maar ze is wel goed op school.”*
- 💬 *“Ze geven veel te veel geld uit. Merkkleding, ze willen alles hebben. En ze delen alles met vrienden. ‘Als ik het heb, hebben mijn vrienden het ook,’ zegt hij dan. Ik weet niet of zijn vrienden dat ook zo doen, of dat ze misbruik van hem maken.”*
- 💬 *“Condooms vond ik laatst. Goed natuurlijk dat hij het veilig doet, maar ik vind dat toch wel heel moeilijk.”*
- 💬 *“Laatst belden ze wéér op van school: wéér spijbelen. En dan ga je maar weer praten...”*
- 💬 *“Ik weet niet wat hij doet ’s avonds laat. Als ik hem bel zegt hij ‘dag vriend, ik spreek je later’ en dan hangt hij op en zet z’n telefoon uit, want hij is bang dat zijn vrienden hem een moederskindje vinden. What’s app reageert hij ook niet op. Als hij thuiskomt zegt hij dat hij TV keek bij vrienden, maar ik weet niet of ik dat moet geloven. Soms word ik er zo moe van, dan denk ik: ‘Ik heb zo mijn best gedaan, maar niets werkt. Ik praat en hij praat. Praat ik soms fout? Ligt het aan mij?’”*
- 💬 *“Hij zegt: ‘Mam, ik ben 18, waarom moet ik om 12 uur thuis zijn.’ En dan gaat hij zijn eigen gang. Hij denkt dat hij volwassen is. Maar als je niet weet waar je kinderen zijn dan ben je toch bang dat ze iets crimineels doen.”*
- 💬 *“Mijn zoon werd erg gepest. Dat was moeilijk om aan te zien, maar je kunt er als moeder eigenlijk niets tegen doen. Gelukkig zit hij nu op een school waar ze heel veel doen aan respectvol met elkaar omgaan.”*
- 💬 *“Je moet eraan wennen dat je niet meer de regisseur bent over het leven van je kind. Dat ze het zelf moeten gaan doen.”*

Bij vragen over opvoeden en opgroeien wenden veel ouders zich eerst tot “Dr. Google”

Een deel van de (allochtone als autochtone) ouders in dit onderzoek gaat eerst anoniem en zelfstandig googelen als zij met een vraag zitten over hun kind. Een ander deel van de (voornamelijk allochtone) ouders zit zelden op internet en doet dit dus ook niet voor de opvoeding; deze ouders gaan praten met de partner, familie en/of vrienden. Ook geven ouders aan te lezen over de opvoeding, bijv. in boeken, tijdschriften en (bij jonge kinderen) boekjes die men van het ConsultatieBureau krijgt.

- 💬 *“Je kunt bijna overal een antwoord op vinden via Dokter Google.”*
- 💬 *“Ik ga niet zo snel hulp zoeken, ik probeer eerst zelf een oplossing te vinden op internet.”*

Ouders die veel op internet zitten geven aan vooral veel te Googelen, over van alles en nog wat. Daarnaast noemt men diverse emaildiensten, facebook, marktplaats, gezondheidsplein, de website van de school en de gemeentewebsite van Roosendaal.

Ouders geven ook aan dat zij lotgenoten zoeken en vinden op het internet. Ze googelen dan op het probleem van hun kind en komen op ouderfora terecht. Dit ervaart men in eerste instantie wel als bevredigend, maar in tweede instantie heeft men ook behoefte aan fysiek contact met andere ouders.

💬 *“Je wil niet meteen je problemen op tafel leggen, maar na een tijdje krijg je toch wel de behoefte om je ervaringen te delen.”*

💬 *“We kregen een diagnose over onze dochter, maar geen gebruiksaanwijzing. Toen ben ik eerst op internet gaan zoeken naar andere ouders met een autistisch kind. Via dat forum ben ik ook terechtgekomen bij MEE.”*

Ouders met jonge kinderen ervaren het ConsultatieBureau als vanzelfsprekend en deskundig

Ouders met jonge kinderen vertellen dat zij naar het ConsultatieBureau gaan als zij vragen hebben over de opvoeding of het opgroeien van hun kind. De ouders in dit onderzoek ervaren het ConsultatieBureau als vanzelfsprekend, deskundig en positief.

💬 *“Bij het ConsultatieBureau leggen ze heel veel uit en soms zien ze dingen die je zelf niet had gezien. Bij je eerste kind weet je nog niet wat normaal is. Mijn oudste zoon was een heel makkelijke baby, maar bij het ConsultatieBureau vonden ze dat hij te laat was met omrollen en zijn ze verder gaan onderzoeken. Ze hebben mij toen doorverwezen naar de integrale vroeghulp, want hij bleek een lichte vorm van autisme te hebben. Ik ben heel blij dat ze dat gezien hebben.”*

💬 *“Ik kon met alle kinderen opschieten behalve met mijn eigen kind en ik kende niemand die dit ook had. Via het ConsultatieBureau ben ik toen uiteindelijk bij de juiste hulp terecht gekomen. Het bleek dat mijn kind PDD-NOS had.”*

💬 *“Bij het ConsultatieBureau luisteren ze naar je, ze gaan echt om de tafel zitten. Ze zeggen wat je goed doet en wat je kunt veranderen.”*

💬 *“Ze hebben allemaal handige boekjes voor je.”*

Ouders vinden het ook positief dat het ConsultatieBureau bij je thuis komt als je net een kindje hebt gekregen. Dat maakt het in de beleving extra laagdrempelig.

💬 *“Doordat ze bij je thuiskomen zien ze ook een hoop. En het is makkelijk want je was misschien niet eerst daarheen gegaan.”*

Ouders met oudere kinderen missen (zoiets als) het ConsultatieBureau

Ouders met oudere kinderen geven aan dat zij zoiets als het ConsultatieBureau missen. Voor medische vragen kunnen ze terecht bij de huisarts of de GGD, voor schoolgerelateerde onderwerpen bij de school en voor grotere problemen bij Bureau JeugdZorg. Men mist echter een laagdrempelig inlooppunt voor vragen over opvoeding en gedrag. Een deel van de ouders bespreekt dit soort vragen nu met de leerkracht, maar scholen verschillen in de mate waarin ze hier open voor staan en ouders in de mate waarin ze 'problemen op tafel' willen leggen bij de school.

- 💬 *"Bij het ConsultatieBureau kun je overal vragen over stellen, bij de GGD alleen medisch. De GGD is ook wel goed hoor, zij hebben ontdekt dat mijn zoontje minder hoort aan één oor."*
- 💬 *"Met de school bespreek je hoe hij het op school doet en de taalontwikkeling, maar niet opvoedvragen. Daar zit school niet op te wachten en ik wil zelf ook niet mijn persoonlijke problemen bij de school leggen. Daar heb ik dus nu niks meer voor."*
- 💬 *"Voor de PGB-aanvraag en grotere problemen kan ik bij Bureau JeugdZorg terecht. Maar waar kan je heen voor gewone vragen over de opvoeding?"*

Een deel van de ouders weet wel dat er allerlei hulp beschikbaar is voor ouders met opvoedvragen, maar geen van de ouders in dit onderzoek heeft een duidelijk beeld van wat precies en waar men het kan halen. Men mist een 'wegwijzer' zoals het ConsultatieBureau dat is voor ouders met jonge kinderen.

- 💬 *"Er was een informatieavond van de school en daar hadden ze een waslijst met allemaal mensen die kunnen helpen bij de opvoeding. Ik denk wel een compleet aanbod, maar het was erg onoverzichtelijk en je kunt dat ook allemaal niet onthouden."*

In de beleving van ouders beschikt iedere ouder over een bepaalde 'eigen kracht'

In dit onderzoek zijn de ouders het erover eens dat elke ouder – behalve misschien zwaar verslaafden die alleen maar met hun verslaving bezig zijn – over 'eigen kracht' beschikken. De term 'eigen kracht' spreekt tot de verbeelding en roept associaties op met zaken als 'je sterk voelen', 'weten dat je het goed doet', 'energie hebben', 'doorgaan', 'je sterke kanten', 'zelf beslissingen nemen en niet achter iedereen aanlopen', 'kijken naar je eigen kind en doen wat voor jouw kind het beste is', 'verantwoordelijkheid nemen voor je eigen kinderen', 'leren van je fouten', 'hulp zoeken die past bij je eigen situatie' en 'eigen kracht van je kind zien'.

- 💬 *"Zelfs de slechtste ouders hebben sterke punten en bepaalde ideeën over hoe ze het willen. Als het dan even niet zo goed lukt, dan is het niet erg om hulp te zoeken."*
- 💬 *"Er zijn gevallen waarin een instantie tijdelijk een gedeelte overneemt, maar uiteindelijk dragen toch de ouders de verantwoordelijkheid voor de opvoeding."*

- 💬 *“Eigen kracht is ook dat je dingen regelt voor je kind. Ik durf veel meer als het voor mijn kind is, dan als het voor mezelf is.”*
- 💬 *“Pas als je kinderen hebt weet je wat een kracht ouderliefde is. Ik heb twee kinderen gekregen en ik zal er altijd voor hen zijn.”*
- 💬 *“Je bent ook krachtig als ouder als je weet wat je fout hebt gedaan en daarvan kunt leren. Dat je niet star in één spoor blijft zitten maar kijkt wat echt werkt.”*
- 💬 *“Ik voel me ook krachtig als ik toegeef dat wij hulp nodig hebben en dat ik dan op zoek ga naar de hulp die past bij het gezin. Ik heb ervaren dat dat helemaal niet makkelijk is.”*
- 💬 *“Als ik hoor dat mijn zoon durft te praten over zijn beperking, dan voel ik mij sterk omdat ik zie dat hij in zijn kracht staat.”*
- 💬 *“Ik voel me sterk als het goed gaat met mijn kinderen. Dat je kan zeggen: ‘Ik ben trots op je.’ Of als mijn kind tegen mij zegt dat ik het goed doe.”*

Ouders geloven dat de eigen kracht van iedere ouder iets unieks is. De één is daar sterk in, de ander daarin. Ofwel, eigen kracht kent vele facetten. De punten waar je minder sterk in bent, daarin word je idealiter aangevuld door je partner, maar ook vrienden en professionals kunnen daarbij helpen.

‘Eigen kracht’ kan ook verantwoordelijkheid richting andere ouders betekenen

Een deel van de ouders in dit onderzoek geeft aan dat eigen kracht kan betekenen dat je je sterk genoeg voelt om verantwoordelijkheid voor andermans kinderen te nemen. Dat kan inhouden dat je andere ouders aanspreekt op hun ouderverantwoordelijkheid, dat je andere ouders helpt of dat je andermans kinderen aanspreekt op hun gedrag.

- 💬 *“Bij ons in de buurt gaan veel kleine kinderen te laat naar bed of ze spelen op straat zonder dat er iemand in de buurt is om op te letten. Ik vind dat slecht, dus zeg ik er iets van. Dan zeg ik dat het belangrijk is voor kinderen om genoeg slaap te krijgen, of dat kleine kinderen nog niet goed kunnen zien hoe het verkeer werkt. ‘Jij bent verbaast,’ zeggen die ouders dan.”*
- 💬 *“Ik zie dat soort dingen ook, maar ik zeg er niets van. Dan ben ik bang dat ik ruzie krijg.”*
- 💬 *“Ik heb wel geprobeerd er iets van te zeggen maar ze luisteren toch niet.”*
- 💬 *“Tegen ouders zeg ik niets, maar tegen kinderen wel, als de ouders er niet bij zijn.”*

b. Beeld en beleving CJG

In deze paragraaf gaan we dieper in op de manier waarop Roosendaalse ouders het CJG ervaren. Achtereenvolgens bespreken we de volgende conclusies:

- Geen van de ouders in dit onderzoek weet wat het CJG is.
- De concepttekst CJG vanuit eigen kracht spreekt bijzonder aan.
- Belangrijk pluspunt van de concepttekst is de combinatie van steun en zelfstandigheid.
- Ook positief is de belofte dat het CJG als eerste aanspreekpunt veel kan oplossen.
- Het ideale CJG is een automatische opvolging van het ConsultatieBureau t/m 23 jaar.
- Het ideale CJG is dichtbij de ouders en laat hen kiezen hoe vaak ze willen komen.
- Het ideale CJG organiseert thema-avonden voor ouders in verschillende levensfasen.
- Het ideale CJG heeft volgens een aparte ‘jongeren-afdeling’.
- Bij het ideale CJG werken professionals met verschillende expertise; etniciteit maakt niet uit.
- Het ideale CJG zorgt ervoor dat ouders weten wat het is en hoe ze er gebruik van kunnen maken.

Geen van de ouders in dit onderzoek weet wat het CJG is

Een deel van de ouders ‘heeft er wel eens van gehoord’, maar niemand kan uitleggen wat het CJG precies is. Niemand ervaart het CJG als een laagdrempelige plek voor ouders om vragen te stellen over opvoeden en opgroeien. Ook weet niemand dat het bedoeld is voor ouders met kinderen van 0 t/m 23 jaar en deze kinderen en jongeren zelf.

💬 *“Dat zal wel één van die instanties zijn waar je hulp kunt krijgen.”*

💬 *“Misschien is het iets overkoepelends waar je terecht kunt met vragen.”*

💬 *“De GGD valt er toch ook onder?”*

💬 *“Vroeger had je het Bureau voor Jeugd en Gezin, is dat net zoiets?”*

💬 *“Ik ben er één keer geweest, bij het CJG op de Langdonk. Ik kreeg een brief dat ik met mijn dochter van vier moest komen, maar er stond niet in waar het voor was of met wie ik een afspraak had. Dus ik ging erheen en toen stond er een bordje dat je moest gaan zitten. Na een hele tijd vroeg iemand die toevallig langsleiep waar ik voor kwam en toen bleek ik helemaal verkeerd te zitten, maar dat was dus echt totaal onduidelijk voor mij.”*

De concepttekst CJG vanuit eigen kracht van ouders spreekt bijzonder aan

Onafhankelijk van etniciteit en leeftijd van de kinderen voelen de ouders in dit onderzoek zich zeer aangesproken door onderstaande concepttekst. Men plaatst alleen maar plusjes in de tekst en geen vraagtekens of suggesties ter verbetering. Bij bespreken is men unaniem bijzonder positief.

Het Centrum voor Jeugd en Gezin in Roosendaal

Ouders die bij het CJG komen treffen een luisterend oor en een gelijkwaardige benadering. Uitgangspunt van het CJG is dat ouders de experts zijn op het gebied van hun eigen kinderen. De professionals van het CJG versterken ouders in hun sterke punten en ondersteunen hen met informatie, tips, advies en hulp op de punten waar zij vragen of moeilijkheden hebben. Het CJG geeft geen ongevraagd advies en doet geen ingrepen die niet in overleg met de ouders zijn bepaald.

Aanspreekpunt bij het CJG is de professional die het meeste weet van de vraag waar een gezin mee komt. Dat kan bijvoorbeeld een jeugdarts, een jeugdverpleegkundige of een pedagoog zijn. In overleg met deze professional stellen ouders hun eigen oplossingsplan op en voeren dit zelf uit. De professional van het CJG checkt regelmatig hoe het gaat en helpt waar nodig totdat het gezin het weer helemaal zelf kan. Mocht er sprake zijn van een langdurig of ernstig probleem, dan maakt het CJG in overleg met de ouder een afspraak met een andere instelling die passende hulp kan bieden.

Kortom: bij het CJG worden ouders niet betutteld of als probleemgeval gezien, maar als burgers met een eigen verantwoordelijkheid, die waar nodig worden ondersteund in hun eigen kracht.

Belangrijk pluspunt van de concepttekst is de combinatie van steun en zelfstandigheid

Ouders geven aan dat zij het belangrijk vinden dat zij steun krijgen waar nodig en dat deze steun erop gericht is om het gezin zelf verantwoordelijk te laten zijn voor het uitvoeren van de oplossingen. Dat men uitgaat van de ouders en het kind en niet van de hulpverlener, dat er wel wordt meegekeken en gecheckt of het wel goed gaat, maar dat men zelf aan het roer blijft staan en dat er niets wordt gedaan zonder overleg met de ouders, dat past in de beleving van ouders bij 'eigen kracht', evenals het benadrukken van de sterke punten van ouders.

- 💬 *"Je moet het toch uiteindelijk zelf doen, dus is het belangrijk dat de hulp daarop is gericht. Het is ook goed dat je niet meteen weer doorverwezen wordt naar een instantie."*
- 💬 *"Het is toch ook zo: ouders zijn de experts op hun eigen kinderen. Je voelt als ouder heel veel aan, maar het is wel zo dat hulpverleners expertise hebben uit hun opleiding die je natuurlijk zelf niet hebt."*
- 💬 *"Het is nu zo dat je kind met de schoolarts een afspraak heeft zonder dat je daar als ouders bij bent. Dat is misschien wel goed omdat ze dingen bespreken die ze anders misschien niet zouden bespreken, maar ik vind het toch ook geen fijn idee dat er dingen achter mijn rug om gebeuren."*
- 💬 *"Niet betutteld worden dat is natuurlijk al prettig. Wel aanspreken op de eigen verantwoordelijkheid van ouders, maar niet zeggen 'zoek het maar uit', wel naast de ouder gaan staan."*
- 💬 *"Dat ze uitgaan van je sterke punten, je eigen kunnen en dat ze dat gaan versterken, dan denk ik dat je ook hoort wat je goed doet en dat is heel belangrijk."*

Ook positief is de belofte dat het CJG als eerste aanspreekpunt veel kan oplossen

In de beleving is het CJG zoals hier beschreven een laagdrempelig eerste aanspreekpunt waar men voldoende breed deskundig is om veel vragen meteen al te beantwoorden en waar men precies weet waar je moet zijn als je ernstiger problemen hebt.

- 💬 *“Dit komt op mij heel laagdrempelig over, omdat ze je het gevoel geven dat je het zelf kan en dat je het al heel goed doet. Ze gaan niet meteen een probleemgeval van je maken.”*
- 💬 *“Ik hoop wel dat dit doorgaat, want het zou het allemaal veel makkelijker maken. Dit is een baken in alle organisaties; je hoeft dus zelf niet de weg te weten naar wat er allemaal is, want dat weten zij daar en daar helpen ze je bij.”*
- 💬 *“Het is goed dat er verschillende professionals werken, want dan kunnen ze al heel veel beantwoorden zonder dat je doorverwezen wordt.”*
- 💬 *“Heel goed dat ze niet standaard linea recta doorverwijzen, maar eerst gaan kijken naar wat je zelf kan doen.”*
- 💬 *“Zo gauw je wordt doorverwezen krijg je een bepaald stempel, word je ingedeeld.”*
- 💬 *“Het is goed dat er ook artsen werken, dan weet je dat er goed gekeken wordt.”*
- 💬 *“Bij het aanvragen van je PGB bijvoorbeeld praat je met iemand die geen arts achtergrond heeft, die weet dan niet goed hoe het zit. Er is geen medische kennis, maar ze gaan toch over iets medisch, dat vind ik heel raar.”*

Het ideale CJG is een automatische opvolging van het ConsultatieBureau t/m 23 jaar

De ouders in dit onderzoek zouden het fijn vinden als er een doorgaande lijn zou zijn van het ConsultatieBureau naar het CJG, waardoor het CJG net zo vanzelfsprekend en compleet wordt als het ConsultatieBureau. Waar men nu een soort ‘gat’ ervaart nadat het ConsultatieBureau ‘opeens ophoudt’ zou er dan sprake zijn van een logisch vervolg.

- 💬 *“Ik beleef het CJG nu als iets heel anders dan het ConsultatieBureau, terwijl het eigenlijk gewoon hetzelfde moet zijn.”*

Het idee dat het CJG er is voor (ouders met) kinderen en jongeren t/m 23 jaar spreekt met name ouders met jongvolwassenen (16+) zeer aan, omdat zij nu het idee hebben dat er eigenlijk niets meer voor hen is.

- 💬 *“Als je kind eenmaal volwassen is dan kun je helemaal nergens meer terecht, dan gaan ze ervan uit dat je het zelf wel kan ofzo. Ik wou dat er een speciaal MBO was voor jonge volwassenen met*

beperkingen, waar ze de aandacht en begeleiding krijgen die ze nodig hebben en waar docenten werken die ermee om kunnen gaan.”

- 💬 *“Als ze zestien zijn moeten ze opeens de hele wereld aankunnen. Dan heb je alleen nog een rugzakje en dat is ontzettend veel papierwerk om dat te krijgen. Daar ben je in uren meer geld aan kwijt dan wat het oplevert.”*
- 💬 *“Als moeder steek je ook heel veel tijd in je volwassen kinderen. Je helpt ze met het vinden van stage en werk, want zelf kunnen ze dat niet altijd even goed. Er is bij mijn weten geen instantie die daarbij helpt.”*

Het ideale CJG is dichtbij de ouders en laat hen zelf bepalen hoe vaak ze komen

De ouders in dit onderzoek willen het liefste een centrale plek voor het CJG en daarnaast diverse satellieten op plekken waar zij veel komen, zoals de school. De satellieten op school maken het voor ouders met jonge kinderen extra laagdrempelig. De centrale plek is belangrijk voor ouders met pubers, die niet meer op school komen en voor ouders die niet willen dat anderen op school weten dat zij naar het CJG gaan. Deze ouders vinden het niet erg om een stukje te reizen naar het CJG. Idealiter zit het in het centrum van Roosendaal, dat is voor iedereen goed bereikbaar.

Daarnaast geeft men aan dat het CJG de mogelijkheid moet bieden aan ouders om zelf contact op te nemen, dan wel zich in te schrijven voor een oproepsysteem waarbij men minimaal één keer per jaar wordt opgeroepen voor een controle. Het CJG kijkt dan of alles nog goed gaat met ouder en kind, zowel qua gezondheid als qua opvoeding.

Het ideale CJG organiseert thema-avonden voor ouders in verschillende levensfasen

Ouders geven aan dat de professionals van het CJG thema-avonden zouden kunnen verzorgen voor ouders over vraagstukken die bij een bepaalde levensfase horen. Deze avonden zouden het beste via de school gecommuniceerd kunnen worden, zodat ouders van het bestaan weten.

Voor jonge ouders zijn lichamelijke gezondheid, eten, slapen, consequent zijn, rust en regelmaat belangrijke thema's. Voor ouders met kinderen op de basisschool zijn respect, normen en waarden, pesten / vrienden, schoolse vaardigheden en (voor sommigen) religie interessant. Thema's die door ouders met oudere kinderen worden genoemd zijn geweld, uitgaan, pesten, discriminatie, drank, drugs, roken, seksualiteit, geld, school, werk, stage, praten met pubers, leven met een beperking.

- 💬 *“Het kan ook interessant zijn om sessies met ouders en pubers te organiseren.”*

Het ideale CJG heeft een aparte 'jongeren-afdeling'

Ouders met oudere kinderen geven aan dat het goed zou zijn als er niet alleen een plek was voor de ouders, maar ook voor de jongeren zelf, waar de jongeren in hun eigen kracht gezet worden.

- ☞ *“Als je 16, 17 bent, dan wil je niet meer door je moeder aan het handje genomen worden. Dan wil je serieus genomen worden en het zelf regelen, ook al kun je dat misschien niet. Het zou goed zijn als er ook een plek voor die jongeren was, waar ze geholpen worden met hun vragen en problemen, bijvoorbeeld over het vinden van een stage of werk of het vinden van goede vrienden.”*
- ☞ *“Daar zou ook een stagebank aan moeten worden gekoppeld. In het Speciaal Onderwijs moeten ze continu stage lopen, maar zelf iets regelen, dat kunnen die kinderen vaak niet.”*

Bij het ideale CJG werken professionals met verschillende expertise; etniciteit maakt niet uit

Zowel ouders met jongere als ouders met oudere kinderen geven aan dat zij het belangrijk vinden dat de professional deskundig is. Wat voor etniciteit deze heeft, maakt zowel autochtone als allochtone ouders niet uit. Wel geven ouders aan dat het CJG moet beschikken over goede tolken.

- ☞ *“Dat de professional goed is zijn of haar werk, daar gaat het om; het maakt niet uit waar hij vandaan komt.” (Marokkaanse moeder)*
- ☞ *“De meeste Marokkaanse vrouwen spreken Berbers. Het is belangrijk dat er een tolk is die Berbers-Nederlands kan, want veel vrouwen spreken slecht Nederlands.”*

Sekse maakt voor een deel van de ouders wel een verschil. Sommigen hebben een lichte voorkeur voor een vrouw, terwijl anderen juist aangeven dat een man prettiger is, zeker wanneer zij met hun man contact zouden hebben met de professional.

- ☞ *“Ik praat liever over mijn kinderen met een vrouw dan met een man, denk ik.”*
- ☞ *“Ik heb juist ervaren dat het fijn is om te praten met een man, dat was voor mijn man prettiger.”*
- ☞ *“Wij mogen eigenlijk niet alleen met een man in een kamer zijn, maar met de dokter ben je toch ook alleen.”*

Het ideale CJG zorgt ervoor dat ouders weten wat het is en hoe ze er gebruik van kunnen maken

Ouders geven aan dat het belangrijk is dat het CJG duidelijk communiceert wat het is en wat het kan bieden aan ouders. School vindt men het meest logische communicatiekanaal om een grote groep ouders te bereiken. Men suggereert een combinatie van verschillende schoolkanalen: de schoolwebsite, de schoolgids, de informatie-avond aan het begin van het schooljaar, diverse thema-avonden via school gedurende het schooljaar, de schoolbraderie, de schoolarts en schoolmaatschappelijk werk.

- ☞ *“Het zou goed zijn als het CJG eens op school kwam vertellen wat ze nu eigenlijk precies doen en zijn.”*

4. Terugkoppeling interviews door professionals

Op 12-06-2012 vond er onder leiding van Stefanie Jansen, Puck Winnubst en Annemiek van Woudenberg van de JeugdZaak een terugkoppeling van de ronde tafel gesprekken met ouders plaats in Roosendaal. In deze bijeenkomst werden de resultaten besproken met professionals, managers en beleidsadviseurs die direct of indirect betrokken zijn bij het CJG en bedachten zij gezamenlijk ideeën ter verbetering van het CJG in de toekomst. De ideeën zijn door de deelnemers aan de sessie ook gevisualiseerd door middel van illustraties uit tijdschriften.

Vervolgens hebben de deelnemers van de sessie kwalitatieve interviews afgenomen met in totaal N = 9 ouders. In deze gesprekken werd ouders gevraagd naar het CJG, werd er een tekst over het CJG voorgelegd en werd ouders gevraagd om te reageren op de ideeën die tijdens de sessie op 12 juni bedacht zijn.

In dit hoofdstuk geven wij een terugkoppeling van onze conclusies op basis van deze gesprekken. We zetten eerst de ideeën op een rij die tijdens de co-creatiesessie p 12-06-2012 bedacht zijn en die vervolgens zijn voorgelegd aan ouders. Daarna bespreken we de resultaten uit de gesprekken die aanwezig tijdens de coc-reatiesessie hebben gevoerd met ouders. We gaan eerst in op de bekendheid en beleving van CJG Roosendaal en vervolgens op de beleving en waardering van de ideeën voor het CJG.

a. Overzicht van ideeën die zijn voorgelegd aan ouders

Tijdens de sessie op 12-06-2012 zijn diverse ideeën bedacht en gevisualiseerd ter verbetering van het CJG. In deze paragraaf hebben wij deze ideeën opgenomen in de vorm waarin ze door de deelnemers aan de sessie tijdens kwalitatieve gesprekken zijn voorgelegd aan ouders. Dit zijn de titels van de ideeën:

- Idee 1: ConsultatieBureau informeert ouders over het CJG
- Idee 2: de school informeert ouders over het CJG
- Idee 3: het CJG biedt ouders jaarlijks een gesprek aan
- Idee 4: het CJG viert mijlpalen met de ouders
- Idee 5: het CJG op één centrale plek, aangevuld met spreekuren op plekken in de wijk
- Idee 6: thema-avonden van het CJG
- Idee 7: het CJG faciliteert oudergroepen

Idee 1: ConsultatieBureau informeert ouders over het CJG

Wanneer een kind te groot is geworden voor het ConsultatieBureau (ouder dan vier jaar) kunnen ouders met al hun vragen over opvoeden en opgroeien terecht bij het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG).

Om ervoor te zorgen dat ouders op de hoogte zijn van het CJG zal het ConsultatieBureau informatie over het CJG geven en ouders vertellen over het CJG, zodat ouders weten waar ze na het ConsultatieBureau heen kunnen met vragen over opvoeden en opgroeien.

Idee 2: de school informeert ouders over het CJG

Wanneer kinderen naar de basisschool gaan vindt aan het begin van het schooljaar een ouderavond plaats waarop ouders niet alleen informatie krijgen over de school, maar ook over het CJG.

Professionals van het CJG vertellen ouders wat het CJG precies is en doet en geven een demonstratie van de informatieve website van het CJG.

Ook scholen voor voortgezet onderwijs zullen ouders informeren over het CJG, bijvoorbeeld op de open dag en tijdens de 10-minutengesprekjes.

Idee 3: het CJG biedt ouders jaarlijks een gesprek aan

Ouders in Roosendaal krijgen één keer per jaar een uitnodiging voor een gesprek over de opvoeding, ontwikkeling en gezondheid van hun kind.

Dit gesprek is niet verplicht; ouders kunnen ook aangeven er geen behoefte aan te hebben.

Ouders met kinderen in de leeftijd 0 t/m 4 worden uitgenodigd door het ConsultatieBureau als onderdeel van het CJG.

Ouders met kinderen in de leeftijd 5 t/m 23 worden uitgenodigd door het CJG.

Idee 4: het CJG viert mijlpalen met de ouders

Elke keer wanneer een kind een mijlpaal bereikt (bijvoorbeeld als het kind naar de basisschool gaat, als het kind naar het voortgezet onderwijs gaat) stuurt het CJG ouders een informatieve email of folder met informatie over de levensfase waar het kind nu in gaat.

Deze informatie bestaat uit een gedeelte achtergrondinformatie en een gedeelte praktische tips voor ouders.

Idee 5: het CJG op één centrale plek, aangevuld met spreekuren op plekken in de wijk

In Roosendaal zit het CJG (en dus ook het ConsultatieBureau) op één centrale plaats, namelijk in de Heilige Hart Kerk in de wijk Kalsdonk.

Op die plek kunnen ouders met kinderen van 0 t/m 23 jaar (en jeugdigen zelf) informatie over opvoeden en opgroeien krijgen en vinden er gesprekken op afspraak plaats.

Daarnaast houden professionals van het CJG (inclusief het ConsultatieBureau) spreekuren op plekken waar ouders en kinderen al veel komen, zoals kinderdagverblijven, peuterspeelzalen, scholen en BSO's.

Ook biedt het CJG (en dus ook het ConsultatieBureau) ouders de mogelijkheid om een huisbezoek aan te vragen.

Idee 6: thema-avonden van het CJG

Het CJG Roosendaal organiseert regelmatig thema-avonden over thema's in de opvoeding en ontwikkeling van kinderen.

Deze thema's worden bepaald in overleg met ouders zelf.

Ouders kunnen suggesties doen op de website van het CJG en op de plekken waar CJG-professionals inlooppreekuren houden.

De thema-avonden vinden plaats op plekken waar ouders al veel komen, zoals kinderdagverblijven, peuterspeelzalen, scholen en BSO's.

Idee 7: het CJG faciliteert oudergroepen

Het CJG nodigt ouders uit om deel te nemen aan een oudergroep met ouders van kinderen in dezelfde levensfase.

Het CJG doet dit door verschillende groepen op te starten, bijvoorbeeld ouders met peuters, ouders met kinderen op de basisschool, ouders met pubers.

Deze groepen worden gecoördineerd door ouders zelf, met een CJG-medewerker stand-by voor informatie en advies.

Vervolgens stuurt het CJG een email of folder aan ouders met kinderen in de verschillende levensfasen, waarin men op de hoogte wordt gebracht van de groep en hoe men zich aan kan melden om een keertje te komen kijken.

Elke groep heeft ook een facebook-groep, waarvan ouders vriend kunnen worden als ze interesse hebben voor een bepaalde groep.

De groepen hebben een positieve insteek: ouders leren van elkaar hoe je op een positieve manier kunt omgaan met de betreffende levensfase.

b. Bekendheid en beleving CJG Roosendaal

In deze paragraaf bespreken we achtereenvolgens de volgende conclusies:

- De naam CJG is bij een deel van de ouders bekend; rol en functie CJG zijn niet goed bekend.
- De concepttekst CJG wordt over het algemeen positief ontvangen.
- Vrijwel alle ouders in dit onderzoek associëren het CJG met problemen.
- De communicatie over het CJG kan volgens de ouders het beste verlopen via de school.

De naam CJG is bij een deel van de ouders bekend; rol en functie CJG zijn niet goed bekend

Het CJG is nog niet bij iedereen volledig bekend. Waar de naam wel bekend is, is de rol en de functie over het algemeen onduidelijk.

- 💬 *“Staat dat niet in het groeiboekje van het consultatiebureau? Of is dat wat anders? Is dat de GGD die dan genoemd wordt met de afdeling Jeugd en gezin?”*
- 💬 *“Is het een aftakking van de GGD? Daar horen wij het meest van, groep 7. Op school hebben we daar geen informatie over gekregen, ik denk ook niet dat ze dat meteen doen in de tien minuten gesprekjes. Als er echt problemen zijn dan misschien wel.”*

De concepttekst CJG wordt over het algemeen positief ontvangen

Na de eerste spontane reacties op de term CJG kregen ouders een tekst waarin de rol en functie van het CJG wordt toegelicht (zie hoofdstuk 3). Reacties op deze tekst zijn over het algemeen positief. Vooral ‘de ouders zien als expert’, ‘het benadrukken van de eigen kracht’ en ‘de mogelijkheid tot het volgen van workshops en thema-avonden’ worden gewaardeerd. Men hoopt dat het CJG dit allemaal waar kan maken.

- 💬 *“Ik krijg van het stukje tekst het idee dat je altijd binnen kan lopen en dat er altijd iemand beschikbaar voor je is. Dat is heel positief.”*
- 💬 *“Duidelijk tekst. Op deze manier krijg ik een goed beeld van het CJG en wat ze precies doen.”*
- 💬 *“Deze tekst is veel duidelijker dan de tekst van de huidige folder. Die heb ik vanochtend voor het interview nog even doorgelezen.”*
- 💬 *“Het staat mooi beschreven, gaat het in de praktijk ook zo?”*
- 💬 *“Het is belangrijk dat men uitgaat van de ouder als expert. Op het Consultatiebureau was dat niet zo, daar werd ik betweterig behandeld. Je moet als ouder het gevoel hebben dat je serieus wordt genomen.”*

Een deel van de ouders is echter in verwarring over de aard van het CJG als samenwerkingsverband. Men ziet niet voor zich hoe het CJG een eenduidig fysiek punt kan zijn met een ontmoetingsfunctie als het CJG een samenwerkingsverband is tussen verschillende organisaties.

- 💬 *“Gevoelsmatig zitten er wat tegenstrijdigheden in, zoals ontmoetingspunt. Dan krijg je het gevoel dat het een fysiek punt is, maar later lees je weer netwerkorganisatie. Dat schept verwarring.”*

Vrijwel alle ouders in dit onderzoek associëren het CJG met problemen

Zowel voor als na het lezen van de tekst roept het CJG bij ouders een probleemassociatie op. Ouders zien niet de preventieve insteek van het CJG. Ze verwachten er alleen gebruik van te maken als ze zulke zware problemen hebben dat ze er zelf niet meer uitkomen:

- 💬 *“Ik denk dat ik pas zou gaan als ik echt problemen zou hebben, dan zou ik gaan googelen. Kom ik dan meteen op de site van CJG? Staan die bovenaan? Dat zou wel handig zijn.”*
- 💬 *“Als je vragen of problemen hebt rondom de opvoeding dan kun je daar terecht, maar die heb ik tot nu toe gelukkig nog niet gehad.”*
- 💬 *“Het is mij nu helder wat CJG doet, maar ik denk voor velen niet. Ik denk dat het teveel met problemen geassocieerd wordt en niet met preventie of gewone vragen. Dat zou een slogan duidelijk kunnen maken, benadrukken dat het niet alleen om problemen gaat”.*
- 💬 *“Ik denk dat mensen CJG zullen gaan gebruiken als ze tegen problemen aanlopen waar ze advies over willen. In sommige gevallen kan het fijn zijn contact te hebben met een professional.”*
- 💬 *“Je komt alleen als je het echt niet meer ziet zitten en wil misschien niet in je eigen kracht gezet worden, maar gewoon praktisch geholpen worden.”*

De probleemassociatie kan voor sommigen te maken hebben met het woord ‘jeugd’. De naam Centrum voor Jeugd en Gezin komt bij een ouder in dit onderzoek negatief over vanwege de term ‘jeugd’, die een associatie oproept met Bureau Jeugdzorg.

- 💬 *“Ik moet denken aan Bureau Jeugdzorg. Dan denk ik aan grote problemen. En bij jeugd denk ik ook meer aan pubers, terwijl ikzelf jonge kinderen heb.”*

De communicatie over het CJG kan volgens de ouders het beste verlopen via de school

Ouders geven aan dat het CJG daar moet communiceren, waar ouders veel komen. Dat is ten eerste de school. Daarnaast worden ook posters of folders bij de huisarts en de apotheek en advertenties in het gemeentekrantje genoemd. Een deel van de ouders geeft aan dat niet-tekstuele vormen van informatie noodzakelijk zijn (beeldend, zoals filmpjes en foto's) om het voorstellingsvermogen te vergroten.

- 💬 *“School is een vertrouwde plek waar veel ouders komen. Je kunt alle kinderen vanuit school een CJG folder meegeven, want ouders lezen altijd alles wat de kinderen van school meekrijgen en informatie geven tijdens een informatie-avond voor ouders.”*
- 💬 *“Een folder bij de huisarts is ook handig, of bij de apotheek... Als wij iets “hebben” gaan wij naar de huisarts. En dan een verwijzing naar de website.”*

d. Beleving en waardering ideeën CJG Roosendaal

In deze paragraaf gaan we in op de volgende conclusies:

- De ideeën ‘mijlpalen’, ‘school as informatiekanaal’ en ‘thema-avonden’ spreken het meest aan
- Idee 1 (Consultatiebureau informeert ouders over het CJG) overwegend positief ontvangen
- Idee 2 (school informeert ouders over het CJG) positief ontvangen, vooral het ook VO betreft
- Idee 3 (CJG biedt ouders jaarlijks een gesprek aan) wordt neutraal tot positief ontvangen
- Idee 4 (CJG viert mijlpalen met de ouders) wordt heel enthousiast ontvangen
- Idee 5 (CJG op centrale plek met spreekuren in de wijk) roept wisselende reacties op
- Idee 6 (thema-avonden van het CJG) wordt gewaardeerd mits de thema’s relevant zijn
- Idee 7 (CJG faciliteert oudergroepen) spreekt vooral ouders met oudere kinderen aan

De ideeën ‘mijlpalen’, ‘school as informatiekanaal’ en ‘thema-avonden’ spreken het meest aan

De drie ideeën die ouders het meest aanspreken zijn idee 4 (het CJG viert mijlpalen met de ouders), idee 2 (de school informeert ouders over het CJG) en idee 6 (thema-avonden van het CJG). In dit hoofdstuk wordt per idee een samenvatting gegeven van de reacties van de ouders. Een overzicht van de ideeën die aan de ouders zijn voorgelegd is te vinden in bijlage ...

Idee 1 (Consultatiebureau informeert ouders over het CJG) overwegend positief ontvangen

De ouders in dit onderzoek reageren overwegend positief op het idee dat het Consultatiebureau ouders informeert over het CJG. Een deel van de ouders specificeert dat zij dit een goed idee vinden omdat het Consultatiebureau voor ouders met jonge kinderen een vanzelfsprekende plek is om heen te gaan met hun kind. Daardoor zullen alle ouders op deze manier de juiste informatie krijgen en niet meer in verwarring zijn over wat er nu eigenlijk na het Consultatiebureau komt of het idee hebben dat zij na het Consultatiebureau ‘aan hun lot worden overgelaten’.

💬 *“Goede actie om consultatiebureau onderdeel te laten zijn van het CJG, want het Consultatiebureau is al bekend.”*

💬 *“Het consultatiebureau is het begin, dat is een duidelijke plek waar je naar toe kan met je kind. De opvang na het Consultatiebureau is slecht; je wordt aan je lot overgelaten. Ik zou nu niet weten wat er na het consultatiebureau is. De GGD? Mijn kind van tien is nog nooit bij de GGD geweest...”*

💬 *“Goed idee, het was mij wel onduidelijk, je hebt het consultatiebureau, de GGD, en dan??”*

Idee 2 (school informeert ouders over het CJG) positief ontvangen, vooral het ook VO betreft

Alle respondenten in dit onderzoek de school als een goede plek om ouders te informeren over het CJG.

- 💬 *“Goed plan, ik denk dat de school een goede plek is om ouders te informeren. Een link op de schoolwebsite is ook een goed idee, want daar kijken ouders vaak op.”*
- 💬 *“Goed plan, misschien wat benoemen bij tien minutengesprek, of folders. Voor de oudere kinderen is het ook handig dat ze de informatie zien of krijgen als ze bijvoorbeeld een gesprekje willen, wellicht door een poster of via mentor.”*
- 💬 *“Goed idee, bijvoorbeeld folders via de school over slapen, zakgeld enzovoorts, zou wel handig zijn.”*

Ouders met oudere kinderen benadrukken dat meer aandacht voor het CJG op het voortgezet onderwijs gewenst is.

- 💬 *“Ik denk dat de school een goede plek is om ouders te informeren. Ik zou het fijn vinden als ze ook op de scholen voor voortgezet onderwijs meer aandacht besteden aan het CJG.”*

Eén van de ouders in dit onderzoek merkt op dat niet alles alleen maar via de school moet lopen. Zij vindt het belangrijk dat je ook buiten de school om kunt praten over je vraag of probleem.

Idee 3 (CJG biedt ouders jaarlijks een gesprek aan) wordt neutraal tot positief ontvangen

Ouders reageren verdeeld op dit idee. Ongeveer de helft van de ouders is er enthousiast over. Zij gaven aan dat ze het fijn zouden vinden als er zo’n mogelijkheid is. De laagdrempeligheid van het idee, die hem zit in het normaliseren, spreekt aan. Ook waardeert men de preventieve insteek van het idee.

- 💬 *“Als iedereen gevraagd wordt, is het niet gek als je gaat, dan val je niet op en wordt er niet naar je gewezen.”*
- 💬 *“Het zou fijn zijn als een gesprek niet op een belerende toon gaat zoals dat wel bij het consultatiebureau kan gaan. Compliment aan ouders is ook fijn! Het preventieve stuk is natuurlijk ook belangrijk, dan kun je het voor zijn.”*

Men is het niet helemaal eens over de frequentie. Sommigen vinden één keer per jaar prima, anderen lijkt dat wat veel, zeker als het goed gaat.

- 💬 *“Dit zou niet elk jaar hoeven, om ‘t jaar is wel voldoende.”*

Een deel van de ouders geeft aan het niet echt nodig te vinden. Het zou volgens hen wel handig kunnen zijn voor sommige gezinnen, maar ze hebben er zelf geen behoefte aan.

- 💬 *“Hoeft niet zo nodig, kan je doen, maar denk niet dat alle ouders dit nodig hebben of er behoefte aan hebben.”*

Tenslotte wordt opgemerkt dat dit niet de enige manier, noch het enige moment moet zijn waarop je met het CJG in contact kunt treden. Als je acuut met een vraag of probleem zit moet je niet hoeven wachten op je jaarlijkse consult, maar moet je langs kunnen gaan en/of kunnen emailen.

- 💬 *“Is te afwachtend. Als mensen met vragen zitten is vaak een vraag of probleem waar je accuut een antwoord op wil.”*
- 💬 *“Emailen is wel prettig laagdrempelig.”*

Idee 4 (CJG viert mijlpalen met de ouders) wordt heel enthousiast ontvangen

Dit idee wordt door alle ouders in dit onderzoek enthousiast ontvangen. Ze verwachten dat het aanslaat, mits de informatie aansluit op de leeftijdscategorie van het kind.

- 💬 *“Erg leuk idee, sluit aan op leeftijdsfase!”*
- 💬 *“Dit gaat zeker aanslaan bij ouders.”*

Aangegeven wordt dat mijlpalen misschien gekoppeld kunnen worden aan thema-avonden en dat het belangrijk is dat hier een goede, in het oog springende folder voor komt.

Idee 5 (CJG op centrale plek met spreekuren in de wijk) roept wisselende reacties op

De reacties op dit idee lopen uiteen. Twee ouders geven aan het CJG graag in de wijk te hebben, het liefst met spreekuren op school. Een andere ouder wil juist liever helemaal geen link met school. Weer een andere ouder wil het liever niet in de eigen wijk in verband met privacy.

- 💬 *“Als het in je eigen wijk is ga je misschien minder makkelijk, bang om bekenden tegen te komen? Privacy gevoelig. Als het echt een serieus gesprek zou zijn, dan wellicht thuis.”*
- 💬 *“Goed idee, maar dan wel echt op de school waar de kinderen heen gaan. Belangrijk is dat er een bekend gezicht is, dat je weet dat die persoon bij het CJG hoort en dat je daar vragen aan mag stellen. En dan altijd via de schoolkrant even herinneren dat ze weer komt.”*

Twee ouders geven aan dat hen het niet heel veel uitmaakt waar het CJG zit, als maar duidelijk is waar het zit; dat vindt men nu onduidelijk. Ook wordt opgemerkt dat de locatie minder belangrijk is dan de personen en dat het fijn zou zijn om één vast aanspreekpunt te hebben.

💬 *“Oh, zitten jullie daar?? Ik ben weleens met mijn zus en de kids meegeweest naar het consultatiebureau daar, maar heb er niets van gezien.”*

💬 *“Eén persoon als aanspreekpunt (waar het mee klikt) zou prettig zijn.”*

Idee 6 (thema-avonden van het CJG) wordt gewaardeerd mits de thema's relevant zijn

Ouders staan positief tegenover dit idee, mits de thema's aansluiten op de levensfase waar men in zit. Opgemerkt wordt dat de thema's vanuit de ouders moeten komen. Twee van de ouders zien een oudercafé wel zitten waar vooral veel ervaringen uitgewisseld konden worden.

💬 *“Het thema puberteit spreekt mij nu wel aan. Een thema-avond op de eigen school is prettig, laagdrempelig. Je leert dan ook andere ouders kennen met kinderen van dezelfde leeftijd.”*

💬 *“Ik ben een voorstander van thema-avonden. Sterker nog: ik zou wel een soort oudercafé-achtige ontmoeting willen om van elkaar te leren en te merken dat er meer ouders zijn met vergelijkbare problematische kinderen.”*

Idee 7 (CJG faciliteert oudergroepen) spreekt vooral ouders met oudere kinderen aan

Ouders met oudere kinderen (op het voortgezet onderwijs) reageren enthousiast op dit idee omdat voor hen de uitwisseling met andere ouders met kinderen van dezelfde leeftijd niet meer automatisch gebeurt. Zij voelen zich vaker alleen in de opvoeding dan ouders met jongere kinderen.

💬 *“Samen met andere ouders. Ja graag!”*

Ouders met jongere kinderen geven aan dat zij hier waarschijnlijk geen gebruik van zouden maken omdat zij de dingen in hun eigen netwerk kunnen bespreken.

💬 *“Dit zie ik echt niet zitten. Ik ga met vragen naar ouders, zussen of vriendinnen, maar niet naar vreemden. Misschien is het anders als je oudere kinderen hebt.”*

5. Terugkoppeling kwantitatief onderzoek onder ouders

In opdracht van Gemeente Roosendaal heeft de JeugdZaak een kwalitatief onderzoek uitgevoerd onder Roosendaalse ouders. Dit onderzoek heeft ons inzichten opgeleverd in de wensen, behoeften en ideeën van ouders over het CJG. Om deze inzichten te toetsen onder een grotere groep ouders hebben we vervolgens een kwantitatieve enquête uitgevoerd onder het Roosendaalse burgerpanel.

Door middel van een online vragenlijst is ouders gevraagd naar uiteenlopende zaken op het gebied van opvoeden en opgroeien in het algemeen en naar hun bekendheid met en beleving van het CJG in het bijzonder. Het invullen van de vragenlijst duurde ongeveer tien minuten en onder de deelnemers werd een VVV bon verlost. Alle ingevulde vragenlijsten zijn gebruikt, ook als ze maar half waren ingevuld. Dit om zo veel mogelijk informatie te verzamelen van de deelnemende respondenten.

In totaal hebben N=386 ouders de vragenlijst ingevuld. Alle ingevulde vragenlijsten, deels of volledig, zijn gebruikt in de analyse. De verdeling tussen mannelijke en vrouwelijke respondenten was ongeveer 50/50. Er zijn te weinig respondenten van andere culturele achtergronden om daar iets concreets over te kunnen zeggen in de analyse. De ingevulde resultaten zijn geanalyseerd met behulp van SPSS.

In dit verslag geven wij een terugkoppeling van de resultaten van dit onderzoek. We zetten eerst de resultaten op een rij met betrekking tot de achtergrondgegevens van de respondenten, opvoeden en opgroeien in het algemeen en met betrekking tot CJG Roosendaal in het bijzonder. Tenslotte bespreken we de beperkingen van dit kwantitatieve onderzoek.

a. Achtergrondgegevens van de respondenten

De spreiding onder de respondenten is redelijk goed te noemen. Er deden wat minder ouders mee van jonge kinderen, maar de spreiding groot genoeg voor betrouwbare kwantitatieve analyse.

Tabel 1. Leeftijd kinderen van de respondenten³

Leeftijd kinderen	Aantal ouders met kinderen in deze categorie
Kinderen jongeren dan 4 jaar	85
Kinderen in de basisschoolleeftijd	193
Kinderen op het voortgezet onderwijs	137
Kinderen op vervolgonderwijs (MBO / HBO / WO)	151
Kinderen ouder dan 24 jaar	136
Totaal	702

³ Dubbelingen in de Tabel 1 zijn mogelijk omdat ouders meer kinderen kunnen hebben. Bijvoorbeeld een moeder met een kind van 3 jaar en een kind van 7 jaar zal hierboven twee keer voorkomen, terwijl zij uiteraard maar één keer de vragenlijst heeft ingevuld. Bovenstaande tabel dient alleen ter indicatie van de spreiding van de leeftijd van de kinderen onder de respondenten en niet om een overzicht te krijgen van het totaal aantal respondenten.

90,1% van de ouders die de vragenlijst heeft ingevuld is onderdeel van een tweeoudergezin. 9,9% is onderdeel van een eenoudergezin. In totaal is 12,2% onderdeel van een samengesteld gezin.

b. Opvoeden en opgroeien in het algemeen

In deze paragraaf bespreken we de zelfperceptie van ouders als het gaat om hun eigen rol in de opvoeding. We beschrijven achtereenvolgens naar welke informatie ouders op zoek zijn en waar ze die informatie vandaan halen, welke steunbronnen ouders ervaren en hoe ze het liefst geholpen worden bij vragen of problemen bij het opvoeden of opgroeien van hun kinderen. We onderbouwen de volgende conclusies:

- Ouders zoeken vooral informatie over lichamelijke gezondheid, schoolprestaties, eten en drinken en sociale vaardigheden.
- Ouders beschrijven zichzelf over het algemeen als rechtvaardig, consequent en meevoelend.
- Ouders bedelen zichzelf over het algemeen veel invloed toe als het gaat om de ontwikkeling en het gedrag van hun kind.
- Wanneer ouders vragen hebben op medisch gebied stellen ze die vooral aan de huisarts of overleggen ze met hun partner.
- Ouders rapporteren hun opvoedkundige vragen het meest te stellen aan hun partner en daarnaast aan familie, vrienden en het internet.
- Ouders maken veel gebruik van het internet maar niet veel van specifieke sites. Ze maken vooral gebruik van Google.
- Ouders ervaren vooral steun in de opvoeding van hun partner, familie en vrienden, maar ook van professionals en van de basisschool.
- Ouders zien het meeste in face to face contact met professionals wanneer zij vragen hebben over opvoeden en opgroeien. Ook geschreven informatie is gewenst.
- Ouders vinden over het algemeen dat andere mensen hun kinderen best mogen aanspreken op gedrag en dat de leerkracht straf mag geven op dezelfde manier als de ouders. Een deel van de ouders ziet graag dat het uitdelen van straffen eerst overlegd wordt met de ouders.
- De meeste ouders vinden het onbelangrijk dat de culturele afkomst van een professional overeen komt met die van de ouders, terwijl een minderheid dit wel belangrijk vindt.
- Meer dan de helft van de ouders in dit onderzoek staat neutraal tot positief ten opzichte van een verlengde vorm van het consultatiebureau.
- Ouders vinden de opvoeding over het algemeen een privé aangelegenheid waar ze alleen over praten met mensen die ze goed kennen.
- Ouders vinden het over het algemeen niet moeilijk om over de opvoeding te praten en weten goed waar ze heen kunnen met vragen over opvoeden en opgroeien.
- Ongeveer de helft van de ouders geeft aan het zelf wel op te kunnen lossen wanneer ze vragen of problemen hebben in de opvoeding; de andere helft is hier niet zo zeker van.
- Hoewel de meeste ouders vertrouwen hebben in professionals, heeft toch ongeveer een derde dit niet of minder sterk.

- De meeste ouders vinden het niet erg als anderen weten dat ze wel eens met de handen in het haar zitten wat betreft de opvoeding.
- Meer dan de helft van de ouders is niet bang dat hun kind een stempel krijgt waar het niet meer vanaf komt. Ongeveer 40% heeft hier wel in bepaalde mate een angst voor.
- Bijna 90% van de ouders is niet bang dat hun kind kan worden 'afgepakt'. Iets meer dan 10% is hier wel bang voor.
- Ouders vinden het meest belangrijk dat zij serieus genomen worden. Ook willen ze graag praktische handvatten krijgen en moet de professional aandacht hebben voor hun kind.
- Ouders voelen zich sterk wanneer ze zien dat hun kind gelukkig is en wanneer ze goed contact hebben met hun kind.

Welke informatiebehoefte hebben ouders?

Ouders werd gevraagd over welke onderwerpen ze de laatste twaalf maanden informatie hebben gezocht. Van een lijst met onderwerpen konden ze aangeven of ze er vaak, soms of nooit informatie over hebben gezocht. In tabel 2 is een top drie aangegeven per oudergroep: ouders met jonge kinderen (0-4 jaar), ouders met kinderen op de basisschool (4-12 jaar), ouders met kinderen op het voortgezet onderwijs (12-16+ jaar) en ouders met kinderen op het vervolgonderwijs (16+ jaar).

Tabel 2. Informatiebehoefte van ouders uitgesplitst naar leeftijd van de kinderen

Ouders van jonge kinderen	Vaak	Soms	Nooit
Lichamelijke gezondheid	16,5%	57,6%	25,9%
Eten en drinken	13,0%	38,8%	48,2%
Taalontwikkeling	9,4%	30,6%	60,0%
Ouders van kinderen op de basisschool			
Lichamelijke gezondheid	8,7%	57,1%	34,2%
Schoolprestaties	9,8%	34,8%	55,4%
Sociale vaardigheden	10,9%	28,8%	60,3%
Ouders van kinderen op het voortgezet onderwijs			
Lichamelijke gezondheid	7,5%	46,6%	45,9%
Schoolprestaties	15,0%	29,3%	55,6%
Geestelijke/psychische gezondheid	8,3%	18,0%	73,7%
Eten en drinken	5,3%	21,0%	73,7%
Ouders van kinderen op vervolgonderwijs			
Lichamelijke gezondheid	8,9%	41,8%	49,3%
Schoolprestaties	9,6%	28,1%	62,3%
Sociale vaardigheden	6,2%	20,5%	73,3%

Ouders van jonge kinderen geven aan vooral informatie te zoeken over lichamelijke gezondheid, eten en drinken en de taalontwikkeling.

Ouders van kinderen op de basisschool rapporteren ook het meest te zoeken op lichamelijke gezondheid en daarnaast op schoolprestaties en sociale vaardigheden.

Ouders van kinderen op het voortgezet onderwijs geven eveneens aan het meest te zoeken naar informatie over lichamelijke gezondheid; ook schoolprestaties worden vaak genoemd. Verder rapporteert deze oudergroep informatie te zoeken over de geestelijke of psychische gezondheid en over eten en drinken. Ouders van kinderen op het voortgezet onderwijs geven ook aan vooral te zoeken op lichamelijke gezondheid, gevolgd door schoolprestaties en sociale vaardigheden.

Lichamelijke gezondheid is voor alle leeftijdsgroepen het onderwerp waar ze het meest informatie over zoeken. Wanneer de kinderen een schoolgaande leeftijd bereiken staan de schoolprestaties stevast op de tweede plaats.

Wat voor type ouder vindt men zichzelf?

Respondenten werd gevraagd wat voor type ouder ze zichzelf vinden. Men kon maximaal drie keuzes maken. In tabel 3 staat weergegeven welke keuzes het meest gemaakt zijn.

Tabel 3. Zelfperceptie oudertype⁴

Eigenschap	% dat eigenschap gekozen heeft
Rechtvaardig	62.7%
Consequent	58.3%
Meevoelend	48.8%
Bezorgd	46.7%
Aardig	30.2%
Doelgericht	24.5%
Streng	12.3%
Onzeker	5.2%
Impulsief	3.1%
Chaotisch	1.4%

Te zien is dat ouders zichzelf vooral als rechtvaardig, consequent, meevoelend en bezorgd omschrijven. De eigenschappen waarmee ouders zich het minst associëren zijn onzekerheid, impulsiviteit en chaotisch.

Om inzicht te krijgen in de verdeling binnen verschillende leeftijdsgroepen zijn de resultaten opgedeeld en vergeleken met de gemiddelde percentages in de tabel. Ouders van jongere kinderen beschrijven zichzelf vaker dan gemiddeld als aardig en consequent. Ouders van kinderen in het vervolgonderwijs beschrijven zichzelf minder dan gemiddeld als aardig.

⁴ Tabel 3, zoals veel andere tabellen in deze sectie, is een samengestelde tabel. Dit wil zeggen dat de percentages bij elkaar opgeteld niet op 100% uitkomen. Ouders konden hun top drie aangeven. Het percentages ouders dat voor elke optie koos is hier weergegeven.

Hoe groot schat men de eigen invloed als ouder in?

Om inzicht te krijgen in de mate van invloed die ouders zichzelf toekennen op de ontwikkeling en het gedrag van hun kind is een drietal vragen gesteld (zie tabel 4). Ouders konden antwoorden op een vijfpuntschaal van 'helemaal mee eens' tot 'helemaal mee oneens'.

Tabel 4. Zelfperceptie invloed als ouder

	Helemaal mee eens	Mee eens	Niet mee eens, niet mee oneens	Mee oneens	Helemaal mee oneens
Hoe kinderen zich gedragen hangt vooral af van de manier waarop ouders ze opvoeden.	21.5%	59.1%	16.3%	2.6%	0.5%
Aan het karakter van een kind kun je eigenlijk weinig veranderen	2.6%	29.3%	34.3%	31.9%	1.9%
Je kunt wel je best doen als ouder, maar je bent eigenlijk machteloos zodra je kinderen de maatschappij ingaan.	1.2%	10.9%	24.1%	55.1%	8.7%

Ouders geven over het algemeen aan dat ze best veel invloed denken te hebben op het leven van hun kind. De meerderheid van de ouders geeft aan dat het gedrag van hun kind hangt afhangt van de opvoeding. Bijna een derde van de ouders rapporteert te geloven dat je aan het karakter van een kind zeker wel wat kunt veranderen, terwijl minder dan 30% aangeeft te geloven geen invloed op het karakter van een kind te hebben. Ouders rapporteren weinig machteloosheid te ervaren wanneer de kinderen de maatschappij in gaan.

Aan wie stelt men medische vragen?

Ouders werd gevraagd aan wie ze medische vragen stellen. Van een lijst met mogelijke opties konden ze aangeven of ze deze persoon of professional vaak, soms of nooit vragen stellen op medisch gebied.

Tabel 5. Personen aan wie men medische vragen stelt

Wanneer ik medische vragen heb over mijn kind stel ik die aan:

	Vaak	Soms	Nooit
Huisarts	37.75	55.9%	6.4%
Mijn partner	39.1%	47.2%	13.7%
Internet	21.3%	61.6%	17.1%
Familie	10.9%	56.2%	32.9%
Vrienden	7.3%	57.6%	35.1%
Consultatiebureau: jeugdverpleegkundige	5.0%	16.4%	78.7%
Consultatiebureau: jeugdarts	4.5%	15.6%	79.9%

Leerkracht basisschool	1.2%	13.5%	85.3%
(school) maatschappelijk werk	0.7%	13.7%	85.5%
GGD: jeugdverpleegkundige/schoolverpleegkundige	0.7%	10.2%	89.1%
GGD: jeugdarts/schoolarts	0.9%	9.5%	89.6%
Kraamzorg	2.1%	7.8%	90.0%
Verloskundige	2.4%	6.4%	91.2%
Groepsleiding peuterspeelzaal/kinderdagverblijf	0.2%	8.3%	91.5%
Leerkracht/mentor voortgezet onderwijs	0.5%	7.8%	91.7%
Intern begeleider van de basisschool	0.9%	7.1%	91.9%
Groepsleiding BSO	0%	4.3%	95.7%

De huisarts, de eigen partner en het internet worden het meest genoemd. Het minst worden de groepsleider van de BSO en de Intern Begeleider van de basisschool genoemd als personen aan wie ouders medische vragen stellen.

Ouders konden in een open vraag aangeven welke professionals ze misten in de lijst. Door een klein percentage ouders wordt de medische specialist, GGZ en de collega's hier het meest genoemd.

Om inzicht te krijgen in de verdeling binnen verschillende leeftijdsgroepen zijn de resultaten opgedeeld en vergeleken met de gemiddelde percentages in de tabel. Ouders van jongere kinderen (0-4 jaar) geven aan vaker medische vragen aan familie te stellen. Ook rapporteren zij vaker het internet, de verloskundige, de kraamzorg, de consultatiebureau- verloskundige en jeugdarts te raadplegen. Verder geeft bijna een derde van de ouders van jonge kinderen aan wel eens medische vragen te stellen aan de leidster van het kinderdagverblijf of de peuterspeelzaal.

Ouders van kinderen in de basisschoolleeftijd geven iets vaker aan medische vragen te stellen aan familie, aan de verpleegkundige van het consultatiebureau en aan de leerkracht.

Ouders van kinderen op het voortgezet onderwijs geven iets vaker aan medische vragen te stellen aan een docent of mentor. Ouders met kinderen in het vervolgonderwijs geven minder vaak aan medische vragen aan familieleden te stellen. Ook geven ouders van oudere kinderen minder vaak aan medische vragen te stellen bij voorzieningen voor jongere kinderen, zoals het consultatiebureau en de kraamzorg.

Aan wie stelt men opvoedkundige vragen?

Dezelfde vraag werd gesteld op opvoedkundig gebied: aan wie stellen ouders hun vragen?

Tabel 6. Personen aan wie men opvoedkundige vragen stelt
Wanneer ik vragen heb over de opvoeding van mijn kind, stel ik die aan:

	Vaak	Soms	Nooit
Mijn partner	64.4%	28.1%	7.5%
Familie	16.3%	63.7%	20.0%
Vrienden	13.0%	64.7%	22.4%

Internet	10.3%	51.4%	38.2%
Huisarts	3.4%	20.9%	75.7%
Leerkracht basisschool	0.7%	21.9%	77.4%
Consultatiebureau: jeugdverpleegkundige	2.4%	12.5%	85.1%
(school) maatschappelijk werk	0.5%	12.0%	87.5%
Consultatiebureau: jeugdarts	2.2%	9.9%	88.0%
Leerkracht/mentor voortgezet onderwijs	1.0%	10.3%	88.7%
Groepsleiding peuterspeelzaal/kinderdagverblijf	0.5%	9.1%	90.4%
Intern begeleider van de basisschool	1.0%	7.7%	91.3%
GGD: jeugdarts/schoolarts	0.7%	6.0%	93.3%
GGD: jeugdverpleegkundige/schoolverpleegkundige	0.5%	5.5%	94.0%
Groepsleiding BSO	0.2%	3.6%	96.2%
Kraamzorg	0.7%	2.9%	96.4%
Verloskundige	0.7%	1.9%	97.4%

Ouders rapporteren hun opvoedkundige vragen het meest te stellen aan hun partner en daarnaast aan familie, vrienden en het internet. Het minst worden de kraamzorg en de verloskundige geraadpleegd.

Na uitsplitsing op leeftijd van de kinderen blijken ouders van jongere kinderen vaker hun familie, vrienden en het internet te noemen. Tevens geven zij veel vaker aan opvoedkundige vragen te stellen aan de jeugdverpleegkundige en jeugdarts van het consultatiebureau. De groepsleiding van het kinderdagverblijf en de peuterspeelzaal worden ook vaker dan gemiddeld genoemd. Ouders van kinderen in de basisschoolleeftijd geven iets vaker dan gemiddeld aan hun vragen te stellen aan familie en het internet. Ook rapporteren zij vaker opvoedkundige vragen te stellen aan de leerkracht van de basisschool.

Ouders van kinderen op het voortgezet onderwijs geven vaker aan hun vragen met betrekking tot de opvoeding te stellen aan de mentor of docent. Ouders van kinderen in het vervolgonderwijs noemen minder vaak dan gemiddeld het internet als medium om een opvoedkundige vraag te stellen.

Wat is de rol van internet op het gebied van opvoeden en opgroeien?

Om inzicht te krijgen in hoe ouders informatie zoeken over opvoeden en opgroeien op internet is gevraagd welke websites zij voornamelijk bezoeken. Van een lijst met websites konden ze aangeven of ze deze wel eens bezochten. Door middel van een 'anders, namelijk' optie konden ouders ook websites aangeven die niet in de lijst voorkomen.

Tabel 7. Websites die ouders bezoeken voor informatie over opgroeien en opvoeden

Websites	% van ouders dat dit gekozen heeft
Via Google	72.0%
Ik kijk wel op internet maar ik weet niet op welke sites specifiek.	22.0%
Ik kijk nooit op internet.	15.0%
www.oudersvanu.nl	10.9%
www.gezondheidsplein.nl	8.0%

www.wij.nl (wij jonge ouders)	6.5%
Website van de school van het kind	5.1%
www.gezondheidsnet.nl	4.6%
www.ggdwestbrabant.nl	3.6%
www.ouders.nl (ouders online)	3.1%
www.mens-en-gezondheid.info.nu	2.9%
www.cjgroosendaal.nl	2.4%
Thuiszorg West-Brabant: www.twb.nl	2.4%
www.zwangerschapspagina.nl	2.2%
www.juzt.nl	1.7%
www.jeugdzorg-nb.nl	1.7%
www.traversegroep.nl	1.4%
www.opvoedadvies.nl	1.2%
www.allesoverkinderen.nl	1.0%
Website van de Bibliotheek: www.bibliotheekvannu.nl	0.7%
www.roosendaal.nl	0.2%
Babybytes.nl	0.3%
Dragenenvoeden.nl	0.2%

Ouders geven aan dat zij voornamelijk gebruik maken van Google en minder van specifieke websites. De volgende specifieke sites zijn relatief gezien vaak genoemd: oudersvannu.nl, gezondheidsplein.nl en wij.nl. Vijftien procent van de ouders geeft aan nooit op het internet te kijken. Minder dan 2,5% van de ouders noemt www.cjgroosendaal.nl.

Welke bronnen van sociale steun ervaren ouders?

Het ervaren van sociale steun in de opvoeding is een belangrijke beschermende factor. Om inzicht te krijgen in de bronnen van steun die ouders ervaren is een lijst opgesteld met mogelijke verschaffers van steun in de opvoeding. Respondenten konden aangeven of zij vaak, soms of nooit steun ervaren. Ook de optie niet van toepassing was mogelijk. Omdat niet alle steunbronnen voor elke leeftijds-categorie van toepassing zijn hebben we de tabellen zijn opgesplitst per leeftijdscategorie van de kinderen.

Tabel 8.1 Steunbronnen voor ouders van jonge kinderen⁵

Ik ervaar in de opvoeding steun van:	Vaak	Soms	Nooit	N.V.T.
Familie	54,9%	43,9%	1,2%	0%
Partner	92,7%	3,7%	1,2%	1,2%
Vrienden/vriendinnen	25,6%	61,0%	9,8%	3,7%
Het kinderdagverblijf/leidsters	8,5%	37,8%	11,0%	42,7%
Basisschool/leerkracht/intern begeleiders	6,1%	32,9%	12,2%	48,8%
Professionals (artsen, verpleegkundigen,	6,1%	30,5%	14,6%	48,8%

⁵ De tabellen zijn gerangschikt op basis van n.v.t. en de ervaren steun (vaak + soms). Hoe vaker ouders aangaven dat een steunbron op hen van toepassing was en hoe vaker zij daadwerkelijk steun ervoeren van deze bron (vaak + soms), hoe hoger deze steunbron in de tabel staat.

schoolmaatschappelijk werkers, psychologen, pedagogen etc.)				
De peuterspeelzaal/leidsters	7,3%	20,7%	15,9%	56,1%
Sportvereniging	1,2%	11,0%	20,7%	67,1%
De buitenschoolse opvang (BSO)/leidsters	0%	9,8%	18,3%	72,0%
Voortgezet onderwijs/leerkrachten/mentor	0%	2,4%	13,4%	84,1%
Kerk/religieuze organisaties	0%	2,4%	12,2%	85,4%
Culturele organisatie/jeugdclub	0%	1,2%	12,2%	86,6%

Te zien is dat ouders van jonge kinderen aangeven vooral van familie, de partner en vrienden/vriendinnen steun te krijgen. Ook de leidsters van het kinderdagverblijf en leerkracht of IB-er op de basisschool scoren relatief hoog als steungevers.

Tabel 8.2 Steunbronnen voor ouders van basisschoolkinderen

Ik ervaar in de opvoeding steun van:	Vaak	Soms	Nooit	N.V.T.
Partner	89,0%	7,2%	1,7%	2,2%
Familie	42,0%	52,5%	5,0%	0,6%
Vrienden/vriendinnen	23,8%	60,8%	10,5%	5,0%
Basisschool/leerkracht/intern begeleiders	11,6%	63,0%	21,0%	4,4%
Sportvereniging	1,7%	31,5%	34,8%	32,0%
Professionals (artsen, verpleegkundigen, schoolmaatschappelijk werkers, psychologen, pedagogen etc.)	10,5%	35,9%	15,5%	38,1%
De buitenschoolse opvang (BSO)/leidsters	0,6%	19,9%	18,8%	60,8%
Voortgezet onderwijs/leerkrachten/mentor	1,1%	16,0%	17,1%	65,7%
Het kinderdagverblijf/leidsters	1,1%	14,4%	15,5%	69,0%
De peuterspeelzaal/leidsters	1,7%	9,4%	15,5%	73,5%
Culturele organisatie/jeugdclub	0%	5,0%	16,6%	78,5%
Kerk/religieuze organisaties	0,6%	3,9%	17,1%	78,5%

Net als ouders van jonge kinderen geven ouders van kinderen op de basisschool aan het meeste steun te krijgen van de partner, de familie en vrienden/vriendinnen. Daarnaast noemen zij de basisschool, professionals en de sportvereniging als bronnen van steun.

Tabel 8.3 Steunbronnen voor ouders van kinderen op het voortgezet onderwijs

Ik ervaar in de opvoeding steun van:	Vaak	Soms	Nooit	N.V.T.
Partner	80,6%	13,2%	1,6%	4,7%
Familie	21,7%	64,3%	8,5%	5,4%
Vrienden/vriendinnen	15,5%	65,1%	12,4%	7,0%
Voortgezet onderwijs/leerkrachten/mentor	2,3%	54,3%	30,2%	13,2%
Professionals (artsen, verpleegkundigen, schoolmaatschappelijk werkers, psychologen, pedagogen etc.)	9,3%	30,2%	20,9%	39,5%
Sportvereniging	1,6%	31,8%	42,6%	24,0%
Basisschool/leerkracht/intern begeleiders	1,6%	24,0%	20,9%	53,5%

Kerk/religieuze organisaties	0,8%	7,0%	20,9%	71,3%
De buitenschoolse opvang (BSO)/leidsters	0%	7,0%	19,4%	73,6%
Culturele organisatie/jeugdclub	0%	3,9%	21,7%	74,4%
Het kinderdagverblijf/leidsters	0%	5,4%	17,8%	76,7%
De peuterspeelzaal/leidsters	0%	2,3%	17,1%	80,6%

Ouders met kinderen in de middelbare schoolleeftijd rapporteren eenzelfde beeld: partner, familie, school en professionals worden gezien als de belangrijkste bronnen van steun.

Tabel 8.4 Steunbronnen voor ouders met kinderen in het vervolgonderwijs

Ik ervaar in de opvoeding steun van:	Vaak	Soms	Nooit	N.V.T.
Partner	84,4%	7,8%	2,1%	5,7%
Familie	15,6%	68,8%	10,6%	5,0%
Vrienden/vriendinnen	12,1%	69,5%	12,1%	6,4%
Professionals (artsen, verpleegkundigen, schoolmaatschappelijk werkers, psychologen, pedagogen etc.)	4,3%	29,8%	20,6%	45,4%
Voortgezet onderwijs/leerkrachten/mentor	1,4%	22,0%	27,0%	49,6%
Sportvereniging	0,7%	20,6%	31,9%	46,8%
Basisschool/leerkracht/intern begeleiders	2,1%	7,8%	12,8%	77,3%
Kerk/religieuze organisaties	0%	4,3%	20,6%	75,2%
Culturele organisatie/jeugdclub	0%	2,8%	18,6%	78,7%
Het kinderdagverblijf/leidsters	0,7%	2,1%	15,6%	81,6%
De peuterspeelzaal/leidsters	0,7%	0,7%	14,9%	83,7%
De buitenschoolse opvang (BSO)/leidsters	0%	0,7%	16,3%	83,0%

Bij de ouders van kinderen in het vervolgonderwijs zitten komt eenzelfde patroon naar voren: partner, familie, school en professionals worden gezien als de belangrijkste bronnen van steun.

Hoe willen ouders geholpen worden?

Ouders konden aangeven op welke wijze ze het liefst geholpen zouden willen worden bij vragen over het opvoeden en opgroeien van hun kinderen. Uit een lijst mochten respondenten maximaal drie keuzes maken. Tabel 9 laat de percentages van ouders zien die voor elke optie gekozen hebben.

Tabel 9. De manier waarop ouders geholpen willen worden bij vragen over opvoeden en opgroeien

Hoe zou u het liefst geholpen willen worden bij uw vragen over het opvoeden en opgroeien van uw kind(eren)?	Percentage van ouders dat dit gekozen heeft
1 op 1 gesprekken met professionals	44.6%
Schriftelijke informatie: boeken, artikelen	42.9%
Thema-avonden	22.4%
Groep met andere ouders	19.3%
Website van school	16.6%
Website van het CJG	10.7%

Chat online met een professional
Internet

10.2%
1.2%

Het vaakst kiezen ouders een één op één gesprek hebben met een professional en het ontvangen van schriftelijke informatie. Ook thema-avonden, een groep met andere ouders en de website van school scoren bij ouders relatief vrij hoog.

Hoe kijken ouders aan tegen discipline in de opvoeding?

Om te begrijpen hoe ouders denken over discipline in de opvoeding is een aantal stellingen voorgelegd (zie tabel 10). Ouders konden antwoorden op een 5 puntschaal van 'helemaal mee eens' tot 'helemaal mee oneens'.

Tabel 10. Percepties van ouders met betrekking tot discipline in de opvoeding

Wat vindt U ervan als andere volwassenen uw kind(eren) straffen?	Helemaal mee eens	Mee eens	Niet mee eens, niet mee oneens	Mee oneens	Helemaal mee oneens
Personeel op scholen of in de opvang mogen op dezelfde manier straf geven als ik.	16.4%	45.3%	15.4%	16.7%	6.1%
Iemand op straat mag mijn kind best aanspreken op zijn of haar gedrag.	11.5%	66.4%	13.5%	6.1%	2.5%
Een leerkracht zou een kind best af en toe ook een tik mogen geven.	2.7%	6.6%	9.8%	31.4%	49.5%
Als een kind straf krijgt op school of in de opvang moet dat altijd met de ouders overlegd worden.	11.3%	27.0%	20.6%	37.0%	4.2%

Meer dan de helft van de ouders geeft aan dat personeel op scholen en in de opvang op dezelfde manier straf mogen geven als ouders dat thuis doen. Driekwart van de ouders geeft aan het prima te vinden als anderen zijn/haar kind aanspreken op het gedrag op straat.

Verder geeft bijna tien procent van de ouders in dit onderzoek aan dat leerkrachten op de basisschool een kind best af en toe een tik zou mogen geven, nog eens tien procent is het hier niet mee eens of mee oneens. Meer dan een derde van de ouders geeft aan dat het geven van straffen op school altijd met de ouders overlegd moet worden⁶.

⁶ Het was interessant geweest om iets kunnen zeggen over de verschillen tussen culturen als het gaat om attitude ten opzichte van discipline in de opvoeding. Helaas zijn er te weinig respondenten van een andere afkomst om conclusies te kunnen trekken

Wat is de rol van culturele afkomst van de hulpverlener?

Ouders konden aangeven in hoeverre ze het belangrijk vinden dat een hulpverlener dezelfde culturele achtergrond heeft als zichzelf.

Tabel 11. Afkomst van de hulpverlener

	Helemaal mee eens	Mee eens	Niet mee eens, niet mee oneens	Mee oneens	Helemaal mee oneens
Ik vind het belangrijk dat de hulpverlener van dezelfde afkomst is als ik ben.	10.0%	16.4%	31.6%	28.4%	13.5%

Een minderheid geeft aan dit belangrijk te vinden, terwijl meer dan de helft rapporteert dit niet belangrijk te vinden of hier neutraal in te staan.

Hoe staan ouders ten opzichte van een "Consultatiebureau" voor oudere kinderen?

Ouders konden aangeven of ze wat zagen in een verlengde vorm van het consultatiebureau, waarbij ze bijvoorbeeld om de twee jaar nog voor een check langs kunnen gaan. Ouders konden antwoorden op een 5 puntschaal van 'helemaal mee eens' tot 'helemaal mee oneens'.

Tabel 12. Percepties met betrekking tot een "Consultatiebureau" voor oudere kinderen

	Helemaal mee eens	Mee eens	Niet mee eens, niet mee oneens	Mee oneens	Helemaal mee oneens
Ik zou het prettig vinden als ik met mijn kind van 4 jaar of ouder elke twee jaar nog langs een soort consultatiebureau kan.	9.6%	23.8%	25.0%	25.5%	16.2%

Bijna 60% van de respondenten staat positief of neutraal tegenover een "Consultatiebureau" voor oudere kinderen. Ouders van jonge kinderen geven blijk van een meer dan gemiddeld positieve houding tegenover dit idee.

Wat is de houding van ouders ten opzichte van opvoeden en opgroeien?

De ouders kregen een aantal uitspraken voorgelegd (zie tabel 13), waarbij ze konden aankruisen of ze het helemaal eens tot helemaal mee oneens waren met de stelling.

over de invloed van cultuur op de attitude ten opzichte van discipline in de opvoeding. De resultaten uit dit onderzoek gelden primair voor de autochtone Roosendaalse bevolking.

Tabel 13. Opvoeden en opgroeien

Uitspraken	Helemaal mee eens	Mee eens	Niet mee eens, niet mee oneens	Mee oneens	Helemaal mee oneens
Ik praat alleen over de opvoeding met mensen die ik goed ken.	12.1%	47.5%	18.9%	20.0%	1.4%
Ik vind het moeilijk om over zoiets persoonlijks als opvoeding te beginnen	1.0%	9.9%	20.0%	57.4%	11.7%
Ik weet niet waar ik naar toe zou moeten gaan met vragen over opvoeden en opgroeien.	1.2%	6.4%	14.6%	55.6%	22.2%
Ik kan het zelf wel oplossen als ik vragen/problemen heb in de opvoeding.	11.9%	38.9%	36.2%	11.7%	1.2%
Ik heb geen vertrouwen in professionals.	2.7%	7.8%	26.3%	50.0%	13.2%
Ik wil niet dat anderen weten dat ik soms met mijn handen in het haar zit als het gaat om de opvoeding.	0.6%	5.8%	17.1%	59.9%	16.7%
Ik ben bang dat mijn kind een stempel krijgt waar hij/zij niet meer vanaf komt.	3.7%	13.6%	24.1%	43.8%	14.8%
Ik ben bang dat ze mijn kind afpakken.	2.1%	1.2%	9.5%	30.2%	57.0%

De meeste ouders geven aan de opvoeding een privé aangelegenheid te vinden waar ze alleen over praten met mensen die ze goed kennen. Over het algemeen rapporteren ouders het niet moeilijk te vinden om over de opvoeding te beginnen en goed te weten waar ze heen kunnen met vragen over opvoeden en opgroeien. De helft van de ouders geeft aan het zelf wel op te kunnen lossen wanneer ze vragen of problemen hebben in de opvoeding; de andere helft rapporteert hier niet zo zeker van te zijn.

De meeste ouders geven aan vertrouwen te hebben in professionals, terwijl toch ongeveer een derde dit niet of minder sterk beweert te hebben. De meeste ouders in dit onderzoek geven aan het niet erg te vinden als anderen weten dat ze wel eens met de handen in het haar zitten wat betreft de opvoeding.

Meer dan de helft van de ouders beweert niet bang te zijn dat hun kind een stempel krijgt waar het niet meer vanaf komt, terwijl ongeveer 40% wel blijkt geeft van een bepaalde mate van angst hiervoor. Bijna 90% van de ouders in dit onderzoek geef aan niet bang te zijn dat hun kind wordt afgepakt.

Wat vinden ouders belangrijk in het contact met professionals?

Ouders konden aangeven wat ze het belangrijkste vinden wanneer ze in contact zijn met een professional. Ze mochten drie keuzes maken uit een lijst. In tabel 14 staat weergegeven aan welke aspecten ouders het meeste gewicht toekennen.

Tabel 14. Wat ouders belangrijk vinden in het contact met professionals

Wanneer ik contact heb met een professional over het opvoeden en opgroeien van mijn kind, dan vind ik het belangrijk dat: **% ouders dat dit gekozen heeft**

Hij/ zij mij serieus neemt	68,7%
Hij/zij mij praktische handvatten geeft	52,1%
Hij/zij aandacht heeft voor mijn kind	42,5%
Hij/zij ook met mijn kind praat	21,9%
Hij/zij mij helpt om zelf oplossingen te bedenken	17,2%
Hij/zij mij geen ongevraagd advies geeft	13,7%
Hij/zij mij ziet als de expert van mijn eigen kind.	11,8%
Hij/zij mij verantwoordelijk laat zijn voor het uitvoeren van de oplossingen	11,6%
Hij/zij mij helpt om mijn zwakke punten te verbeteren	11,2%
Hij/zij mij als een gelijke ziet	9,9%
Hij/zij niet over mij als ouder oordeelt.	7,5%
Hij/zij niet over mijn kind oordeelt.	6,2%
Hij/zij mij het gevoel geeft dat ik het goed doe	5,8%
Hij/zij regelmatig checkt of het nog goed gaat	5,2%
Hij/zij mij loslaat als ik het weer zelf aan kan	4,1%
Anders namelijk	3,9%
Hij/zij mijn sterke kanten benadrukt	3,6%
Hij/zij mij helpt om mijn sterke kanten nog beter te gebruiken	3,2%

Ouders geven aan het vooral belangrijk te vinden dat zij serieus genomen worden. Ook worden praktische handvatten en aandacht voor hun kind belangrijk gevonden.

Wanneer voelen ouders zich sterk?

Om inzicht te krijgen in aspecten die maken dat ouders zich sterk voelen is gevraagd in welke van de in tabel 15 genoemde situaties ouders zich sterk voelen. Respondenten mochten drie keuzes maken.

Tabel 15. Wanneer ouders zich sterk voelen

Ik voel me sterk als ouder wanneer:	% ouders dat dit gekozen heeft
Wanneer ik zie dat mijn kind gelukkig is	59,4%
Wanneer ik goed contact heb met mijn kind	53,6%
Wanneer mijn kind gezond is	31,8%
Als ik het gevoel heb dat het goed gaat met mijn kind	31,1%
Wanneer ik mijn kind met een veilig gevoel kan loslaten	26,2%
Wanneer mijn kind beleefd is tegen andere mensen	20,8%
Wanneer ik een compliment krijg over mijn kind	16,7%
Wanneer mijn kind het goed doet op school	16,5%
Als mijn kind mij om raad vraagt	14,8%
Wanneer mijn kind tegen mij zegt dat ik het goed doe	12,9%
Als mijn kind naar me lacht	5,6%
Wanneer ik hulp zoek op het moment dat ik denk dat wij dat nodig hebben	4,9%
Wanneer ik iets regel voor mijn kind	3,2%
Anders namelijk	2,4%

Ouders geven aan zich vooral sterk te voelen wanneer ze zien dat hun kind gelukkig is en wanneer ze goed contact hebben met hun kind. Ook zien dat hun kind gezond is en het gevoel hebben dat het goed gaat met hun kind zijn relatief vaak gekozen. Hulp zoeken op het moment dat ouders denken dat het gezin dat nodig heeft en iets regelen voor het eigen kind zijn het minst vaak gekozen als aspecten die maken dat ouders zich sterk voelen.

c. CJG Roosendaal

Om inzicht te krijgen in de huidige bekendheid, beleving en waardering van het CJG door ouders, is hen een aantal vragen gesteld over hulpverlening in het algemeen en het CJG specifiek. In deze paragraaf onderbouwen we de volgende conclusies:

- Minder dan de helft van de ouders in dit onderzoek weet wat het CJG is en wat het doet.
- De concepttekst CJG Roosendaal wordt door de meerderheid van de ouders neutraal tot positief ontvangen.
 - o Met name de combinatie van eigen verantwoordelijkheid met de mogelijkheid ergens heen te kunnen gaan wanneer nodig, spreekt aan.
 - o Ouders die negatief reageren op de tekst hebben ofwel moeite met de bewoording en toon van de tekst, terwijl ze het concept CJG wel zien zitten, of hebben geen moeite met de tekst, maar zien voor zichzelf niets in het concept CJG.

- Bijna alle ouders in dit onderzoek zijn bekend met het Consultatiebureau en de GGD. Een groot deel van de ouders is ook bekend met Thuiszorg West-Brabant en het ROC West-Brabant. Ruim 70% van de respondenten is bekend met het CJG.
- Uit het complete aanbod van cursussen op het gebied van opvoeden en opgroeien in Roosendaal wordt EHBO bij kinderen door ouders veruit het meest gekozen als interessant.
 - o Verder kiest men relatief vaak voor ‘omgaan met pubers’ en ‘positief opvoeden’.
 - o Van de meeste cursussen geven ouders echter aan er geen gebruik van te willen maken.

In hoeverre zijn ouders bekend met het CJG?

Ouders werd gevraagd of ze bekend zijn met het CJG. Ouders konden kiezen uit drie categorieën, variërend van ‘nooit van gehoord’ tot ‘van gehoord en ik weet wat ze doen’.

Tabel 16. Bekendheid met het CJG

	Van gehoord en ik weet wat ze doen	Van gehoord maar ik weet niet wat ze doen	Nooit van gehoord
Kent u het Centrum voor Jeugd en Gezin?	48.0%	40.0%	12.0%

De meeste ouders geven aan wel bekend met de term CJG, maar minder dan de helft van de respondenten weet wat het CJG doet, terwijl ruim 10% er nog nooit van gehoord heeft.

Hoe reageren ouders op de positioneringstekst CJG Roosendaal?

Om handvatten te krijgen voor de positionering van het CJG is ouders een tekst voorgelegd, waarop zij hun reactie konden geven. Deze tekst betreft een aanpassing van de (langere) tekst die gebruikt is in de kwalitatieve ronde tafelgesprekken en is hieronder in een kader geplaatst.

Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) Roosendaal is een laagdrempelig ontmoetingspunt voor ouders en jeugdigen van 0 t/m 23 jaar die zitten met vragen over de opvoeding en/of de gezondheid van hun kinderen. Vragen kunnen telefonisch of per email worden gesteld en op de inloopsprekuren. De medewerkers maken afspraken bij u thuis of op school of het kinderdagverblijf.

CJG organiseert workshops en thema-avonden voor ouders met kinderen in verschillende leeftijden en heeft een website vol met informatie over opvoeden en opgroeien.

Om te zorgen dat het CJG u als ouder optimaal kan ondersteunen werken er verschillende organisaties samen. Zo zijn het ConsultatieBureau (voor kinderen van 0 t/m 4 en hun ouders), de GGD en het schoolmaatschappelijk werk onderdeel van het CJG.

Bij het CJG worden ouders gezien als burgers met een eigen verantwoordelijkheid, die worden aangesproken op hun eigen kracht.

Ouders konden aangeven of deze tekst als geheel hen aansprak en welke aspecten van de tekst hen wel of niet aansprak. Uit de open antwoorden van de ouders zijn de belangrijkste thema's gefilterd. Deze worden hieronder kort besproken.

Tabel 17. Aansprekendheid positioneringstekst CJG Roosendaal

	Ja, omdat	Nee, omdat	Weet ik niet/geen mening
Spreekt bovenstaande tekst u aan?	46.2%	15.5%	38.3%

Bijna de helft van de ouders geeft aan dat de tekst hen aanspreekt, terwijl ruim 15% aangeeft dat de tekst hen niet aanspreekt. Ouders rapporteren het vooral belangrijk te vinden dat je ergens terecht kunt, wanneer dit nodig is.

- ☞ *"Als je met vragen zit bestaat er een mogelijkheid waar mensen naar je hulpvraag luisteren en eventueel advies kunnen geven, mooi werk!"*
- ☞ *"De inwoners van Roosendaal moeten weten dat er in alle leeftijdsgroepen mogelijkheden zijn tot hulp bij de opvoeding."*
- ☞ *"Je kunt bij deze instantie terecht voor informatie over opvoeden en gezondheid van de kinderen en welzijn van het gezin mocht het niet goed gaan."*
- ☞ *"Kan in geval van nood een steunpunt zijn."*

Uit de open antwoorden op deze vraag blijkt dat ouders het CJG zien als iets waar ze heen gaan als het niet goed meer gaat met de opvoeding. De preventieve insteek van het CJG komt uit de opmerkingen van ouders niet naar voren.

Wat ook vaak genoemd wordt als aansprekend, is de nadruk op de eigen verantwoordelijkheid van de ouders in combinatie met de mogelijkheid om ergens hulp te vragen.

- ☞ *"De laatste regel zegt waar het om draait. Wij als ouders dragen de hoogste verantwoordelijkheid. Als daar extern iets voor wordt georganiseerd, is dat een mooi middel om zelf op te reageren en mee aan deel te nemen."*
- ☞ *"De verantwoordelijkheid wordt duidelijk bij de ouders gelegd. "*
- ☞ *"Dit is precies de essentie van opvoeden. Opvoeden is geen kleinigheid en je moet er echt zelf wat voor doen. Niet alles aan school en externen overlaten of de schuld geven als het fout loopt. Je bent ZELF verantwoordelijk voor je kind."*
- ☞ *"Je blijft als ouder altijd de eindverantwoordelijke, maar krijgt het gevoel altijd ergens terecht te kunnen als je er onverhoopt zelf niet uitkomt."*

Ook de laagdrempeligheid wordt als positief ervaren.

- 💬 *"Het is laagdrempelig, diverse mogelijkheden om informatie te krijgen en dat je het uiteindelijk zelf kunt toepassen."*
- 💬 *"Het komt me inderdaad heel laagdrempelig over zoals ze zelf ook zeggen, en ook bij de laatste stelling kan ik me volledig aansluiten."*
- 💬 *"Laagdrempelig moet het zeker zijn."*

Een aantal ouders geeft aan dat het CJG wel wat meer aan marketing kan doen:

- 💬 *"Maar jullie mogen wel meer 'reclame' maken en tijdig doorverwijzen, ook vanuit de scholen die vaak in een vroeg stadium te maken krijgen met 'ontspoorde' kinderen omdat ze niet goed worden opgevoed door de ouders."*
- 💬 *"Overigens kan het CJG zich in Roosendaal meer profileren denk ik. Naar mijn mening is CJG Bergen op Zoom actiever in zijn werkzaamheden."*

Het belang van samenwerking tussen verschillende instanties werd door ouders ook een aantal keer aangestipt.

- 💬 *"Samenwerking tussen verschillende organisaties/hulpverlenende instanties is belangrijk."*
- 💬 *"Laagdrempelig, samenwerking tussen instanties, uitgebreid aanbod aan diensten: van thema-avond tot gesprek en inloopsprekuren."*
- 💬 *"Veel activiteiten onder één vlag. Eén aanspreekpunt."*

Een deel van de ouders geeft ook tekstuele feedback. Ouders die positief reageren op de tekst geven aan deze over het algemeen duidelijk, helder, kort en bondig te vinden. Van de 15,5% van de ouders die de tekst niet aansprekend vinden, geeft een deel in de open vragen aan moeite te hebben met de bewoordingen en de toon.

- 💬 *"Te veel afkortingen en te 'grote' woorden. Dit schept afstandelijkheid."*
- 💬 *"De toon roept bij mij aversie op. De inhoud daar ben ik het wel mee eens."*
- 💬 *"Het is een vage tekst die bol staat van correct taalgebruik en zweverige doelstellingen, maar in de praktijk op elke willekeurige manier kan worden ingevuld. Dit is een tekst die geschreven is door een beleidsambtenaar of iets dergelijks. Vooral die laatste zin is verschrikkelijk ambtelijk."*
- 💬 *"Het is een erg bla bla verhaal wat niet appeleert aan de zorgen die ouders hebben."*

Een andere reden voor ouders om de tekst niet aansprekend te vinden is dat ze geen behoefte hebben aan een CJG omdat ze vrij zijn van zorgen over opvoeden en opgroeien.

💬 *“Ik heb tot op heden geen enkele behoefte gehad om contact op te nemen. Ik weet niet in hoeverre het werkt voor gezinnen die wel die behoefte hebben.”*

Ook geven sommige ouders aan het CJG niet te zien zitten omdat ze vrezen voor een club van betweters die toch niet echt kunnen helpen en niet samenwerken.

💬 *“Dat samenwerken zie je in de praktijk niet helemaal terug en de laatste twee regels komen over van je zoekt het zelf maar uit.”*

💬 *“Het beklemt mij (zo’n bemoeiclub van betweters).”*

💬 *“Ik geloof er niet in. Het is een voorportaal voor jeugdzorg en voor je het weet word je aangemeld.”*

Het lijkt erop dat er twee kampen zijn: ouders die de laatste zin over eigen kracht en eigen verantwoordelijkheid volledig onderschrijven, en ouders die de laatste zin juist tegen de haren in strijkt.

Hoe is de bekendheid en beleving van de verschillende spelers in het veld?

Er zijn veel spelers in het Roosendaalse veld van opvoeden en opgroeien, maar ouders zijn lang niet met alle spelers bekend. Aan de hand van een lijst met organisaties of instellingen kon men aangeven met welke van deze organisaties of instellingen men al dan niet bekend is.

Tabel 18. Bekendheid met de verschillende spelers in het veld

Organisaties/instellingen etc.	% ouders dat ermee bekend is
Consultatiebureau	96.8%
GGD (Gemeentelijke Gezondheidsdienst)	95.8%
Thuiszorg West-Brabant	86.7%
ROC West-Brabant	73.0%
Centrum voor Jeugd en Gezin	70.8%
Bureau JeugdZorg	68.3%
De Sponder	56.0%
Novadic Kentron	45.5%
MEE (ondersteuning voor mensen/jeugdigen met een beperking)	41.8%
Humanitas	40.0%
Traverse maatschappelijk werk	35.4%
Sterk in Welzijn	14.3%
JUZT	11.5%
SENSOOR	9.8%

Bijna alle ouders geven aan bekend te zijn met het Consultatiebureau en de GGD. Een groot deel van de ouders is ook bekend met Thuiszorg West-Brabant en het ROC West-Brabant. Ruim 70% van de ouders in dit onderzoek geeft aan bekend met het CJG. Verder zijn Bureau JeugdZorg en De Sponder relatief bekende spelers.

Hoe geïnteresseerd zijn ouders in het huidige cursusaanbod?

Om inzicht te krijgen in de behoeften van ouders op het gebied van cursussen met betrekking tot opgroeien en opvoeden is de respondenten gevraagd om in een compleet overzicht van het (ten tijde van onderzoek) huidige aanbod in Roosendaal aan te kruisen waar ze eventueel interesse in zouden hebben.

Tabel 19. Interesse van ouders in het huidige cursusaanbod

Cursus	% ouders dat er gebruik van zou maken
EHBO bij kinderen	23.0%
Omgaan met pubers: Oudercursus gericht op het omgaan met pubers.	16.2%
Positief opvoeden: Bewezen effectieve methode voor opvoedingsondersteuning.	16.0%
Themabijeenkomsten	11.0%
Aan tafel! Eten, ja gezellig... : Een diëtist en een verpleegkundige JGZ verzorgen de themabijeenkomst over gezonde voeding.	8.8%
Praten met je Peuter: Hoe je je kind het beste kunt ondersteunen bij zijn of haar taalontwikkeling.	8.2%
Opvoedgesprekken	7.0%
Peuter in Zicht: Een cursus speciaal voor ouders en verzorgers van peuters tussen 2 en 4 jaar.	6.8%
Oudergroepen voor ouders van pubers	6.2%
Maatschappelijk werk	6.0%
Mijn kind gaat naar de basisschool! : Praktische tips om ouders en hun kind voor te bereiden op de nieuwe stap.	5.4%
(Op)voeding en beweging: Deze cursus is een combinatie van bewegen en voorlichting over gezonde voeding voor kinderen	5.0%

van 3,5 tot 5 jaar.	
Spelend opvoeden: Met Spelend Opvoeden worden ouders ondersteund in de opvoeding van hun kinderen van 0 tot 10 jaar door middel van spel.	5.0%
Workshop borstvoeding	4.8%
Opvoeden zo: Oudercursus, ontmoeten van andere ouders, krijgen van informatie en aanleren van vaardigheden.	4.6%
Ouderschap blijft: ouders die hun partnerrelatie hebben beëindigd gaan in een vijftal gesprekken onder begeleiding aan de slag om hun gezamenlijk belang: de gezonde ontwikkeling van hun kind(eren) vorm te geven vanuit de nieuwe situatie.	4.4%
Borst Best Box: een informatiebijeenkomst in je zwangerschap: informatie van een verloskundige, een kraamverzorgende en een verpleegkundige van het consultatiebureau.	4.0%
Shantala babymassage: ritmische lichaamsmassage.	3.6%
Fit for 2	3.4%
Schoolmaatschappelijk werk	3.4%
Zwangerschapsyoga	3.4%
Zwangerschapswemmen	2.8%
Zwangerschapsmassage	2.0%

EHBO bij kinderen wordt uit bovenstaande lijst veruit het meest gekozen als mogelijk interessant om zelf gebruik van te maken. Verder worden 'omgaan met pubers' en 'positief opvoeden' relatief vaak gekozen. Van de meeste cursussen geven ouders echter aan er geen gebruik van te willen maken.

d. Beperkingen van dit kwantitatieve onderzoek

Vragenlijstonderzoek kent een aantal voordelen, zoals tijds- en kostenefficiëntie, maar ook nadelen, zoals minder mogelijkheid tot diepgang en een kans op sociaal wenselijke antwoorden. Hieronder bespreken we puntsgewijs enkele belangrijke beperkingen.

- Vragenlijstonderzoek is een vorm van zelfrapportage-onderzoek. Dat betekent dat het wel iets zegt over daadwerkelijk gedrag van mensen, maar zeker niet één op één geëxtrapoliseerd kan worden naar werkelijk gedrag. Zelfs in een anonieme vragenlijst is men geneigd om sociaal wenselijk te antwoorden. In die zin geeft zelfrapportage-onderzoek meer inzicht in het streefbeeld van de respondenten, dan in het realistische beeld, zeker als het gaat om sociaal gevoelige onderwerpen zoals oudertype.

- Omdat er gebruik is gemaakt van het burgerpanel van Roosendaal en burgerpanels per definitie niet representatief zijn voor de gemiddelde burger, zeggen de antwoorden van de respondenten veel maar kunnen ze niet zomaar gegeneraliseerd worden naar de gehele Roosendaalse bevolking.
- Bij sommige vragen kregen ouders de optie om te kiezen voor 'weet ik niet' of 'geen mening'. Wanneer deze optie mogelijk was is daar ook vaak gebruik van gemaakt. Een nadeel van deze optie is dat het een gemakkelijke uitweg is en het niet uitnodigt tot nadenken. In het vervolg moet kritisch gekeken worden of de 'weet ik niet' optie wel noodzakelijk is.
- Bij sommige vragen konden respondenten een open antwoord geven, bijvoorbeeld bij de vraag over de tekst van het CJG. Een duidelijk nadeel van kwantitatief onderzoek is dat je niet de mogelijkheid hebt om door te vragen naar aanleiding van antwoorden. Bij deze vraag gaf een aantal ouders aan dat de tekst niet aansprak. Niet geheel duidelijk is wat dan precies niet aansprak.
- Tenslotte gaven ouders soms onlogische antwoorden, waarop dan niet kon worden doorgevraagd ter verheldering. Zo gaf men bij de vragen over steun bijvoorbeeld aan steun te ervaren van een mentor op het voortgezet onderwijs, terwijl men eerder had aangegeven kinderen te hebben die jonger zijn dan 4 jaar. Dat kan wijzen op het feit dat ouders meer kinderen hebben in verschillende leeftijdscategorieën.
- Verder is het op grond van de steekproef niet mogelijk om wat te zeggen over het verschil tussen ouders van Nederlandse afkomst en ouders van niet-Nederlandse afkomst; daarvoor is de groep respondenten van niet-Nederlandse afkomst te klein.
- In deze vragenlijst is geen specifieke aandacht besteed aan de rol van vaders bij het opvoeden en opgroeien van hun kinderen. Dit is zowel in Nederland als in Europa een belangrijk onderwerp waar veel over gesproken wordt. Bij een vervolgonderzoek is het aan te raden hier specifiek op in te gaan.
- Uit de resultaten van dit onderzoek blijkt dat taalgebruik van groot belang is. Wanneer ouders zich niet kunnen identificeren met bepaald taalgebruik, kan dat hun reactie vertroebelen. Het omschrijven van eigen kracht is bijvoorbeeld een delicate aangelegenheid: hoe operationaliseer je 'eigen kracht' op een manier dat ouders het kunnen relateren aan zichzelf?